

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIII. NÚMERO 293

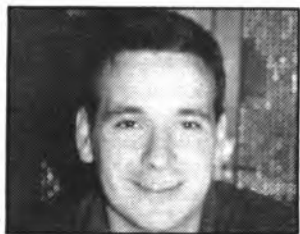
15 DE JUNY DE 1994

PREU: 200 PTS

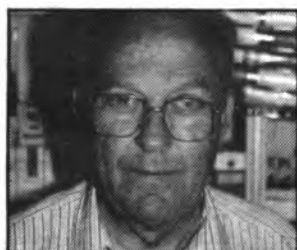

ENQUESTA

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comandes? Que no hauríem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Miquel Florit (pastisser). Això és un desastre! Pareix que vivim a la forasteria! Aquesta gent del PP i del PSOE no ens estima gens. Hem de votar els nostres, els partits mallorquins, que són ERC, PSM i UM.

Joan Riera (botiguer). És una vergonya! En Canyelles no ens estima. Hem de votar PSM o ERC, que són dels nostres.

Miquel Gelabert (Can Corem). Ni en Canyelles ni en González estimen les coses mallorquines. Hem de votar PSM o UM, si volem tenir mitjans de comunicació en la nostra llengua.

Francisca Galmés (Plaça Blava). Jo sempre vot partits mallorquins que defensin Mallorca. El PP i el PSOE són partits espanyols que defensen la seva llengua.

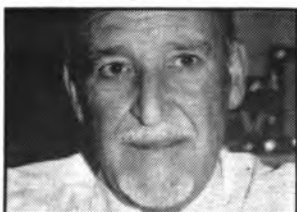
Rosa-Maria Albarao (botiguera). És injust. *Los mallorquines teneis que defender lo vuestro. Si quereis ir bien teneis que votar partidos nacionales mallorquines.*

Pere Llull (botiguer). Això és injust. Hem de votar partits mallorquins com ERC, PSM o UM, si volem tenir mitjans de comunicació en la nostra llengua.

David Cànoves (Bar Twist). Això és culpa nostra perquè no ens movem. El nostre president Canyelles només es mou pels doblers, i la cultura no en dona.

Josep-Lluís Rodríguez (fotògraf). Això no me sembla correcte. Això ho ha d'arreglar la conselleria de Cultura del Govern Balear. Els partits polítics van a la seva.

Pere Vives (Sa Palmera). Això és una vergonya! El Govern Balear no ens estima gens! Hem de votar partits mallorquins com UM, PSM o ERC que defensin la nostra llengua i els nostres doblers.

Margalida Genovart (administrativa). Els espanyols ens fan una injustícia molt grossa. Hem de votar partits nacionals mallorquins que ens defensin d'Espanya.

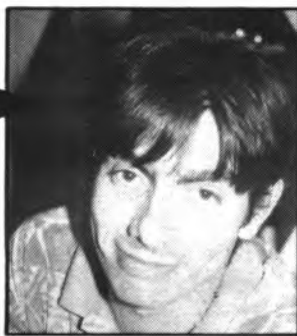

Francesca Sureda (Sant Llorenç). Això no va bé. No és just. Hem de votar partits mallorquins. El PP i el PSOE són partits espanyols.

Carolina Nicolau (joiera). És ben injust! No hi ha dret, a això! Hem de votar partits nacionals com Unió Mallorquina si volem ésser un poble normal.

Tomeu Santandreu (Es Glopet). El PSOE i el PP són partits espanyols i estiren cap a Espanya. Ens xuclen tots els duros i, a nosaltres, no ens queda res. Hem de votar partits mallorquins com el PSM i UM, i millor ERC.

Un exemplar d'aquest periòdic serà regalat a totes les famílies del terme de Manacor i el terme de Sant Llorenç des Cardassar. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada 15 dies.

Comarca de Manacor,
Un puput de cresta
molla,
L'anticatalanisme a
Mallorca i l'Estel de
Mallorca se poden
trobar a la Llibreria Leo

Tenim camisetes de
s'Arenal de Mallorca
a 1.000 ptes., i
addesius a 25 ptes.
Les vos poden enviar
contra reembols

Xafarderies

• Tothom en parla, en **Pere Servera**, gerent de l'Hotel del Mar i del Platja del Moro, ex-president de l'Associació Hostalera de Cala Millor, ha estat trobat mort, penjat pel coll amb un fil d'electricitat. Quina estranya raó ha duit aquest hotelier a posar fi a la seva vida? Aquesta és la pregunta que es fan els botiguers i taverners de la llarga zona que va del Port de Manacor fins a la Costa dels Pins, ja dins el terme de Son Cervera. Tenia una malaltia irreversible? Problemes econòmics? Problemes sentimentals? Ningú ho sap. Uns diaris digueren que havia mort d'un atac de cor, uns altres de mort sobtada. Nosaltres, amb tot el respecte per la seva família i amics, ho contam així com ha passat. N'Urtain, el gran boxador, es va tirar des d'un gratacels per suïcidar-se; n'Ocaña, guanyador del Tour de França, es va disparar un tret d'escopeta fa quinze dies; en Servera, ex-president dels hotelers, es va penjar. Descansin en pau.

• No ens ho acabàvem de creure i ho hem demanat a diversos llocs de Manacor, del Port, de s'Illot i de Cala Millor. Totes les persones amb qui hem parlat ens ho han confirmat: En **Taverneta**, manescal manacorí amb molta influència a la pagesia de la comarca, cerca vots per al PP dia rere dia. Per pagar-li la feina, l'han fet parlamentari; encara que, segons diuen, en deu anys no ha parlat més de tres vegades al Parlament Balear. Que si va a plaça amb una bona senalla, cerca allò que li agrada i els pagesos li ho regalen; que, en temps de matances, si li donen un parell de trossos de carn i de xulla, tot va bé, però si no li donen res troba raons perquè la cosa no estigui en regla. A les darreres eleccions, la Guardia Civil li va haver de cridar l'atenció perquè pressionava els electors. Es contenen moltes coses d'en Taverneta per Manacor i per la vorera de mar.

• Ho deia la ràdio l'altre dia: A França, han aturat els permisos de les grans superfícies. No donen més permisos a **Alcampo**, **Pryca** o **Continente**. El Govern francès s'ha adonat que aquestes grans superfícies destrueixen el teixit social, la petita burgesia. Desertitza les zones centrals de les ciutats i provoca contaminació permor dels grans desplaçaments dels compradors que han d'agafar el cotxe per anar a comprar. I, a això, ho fa en Balladour, president dels francesos que per més senyes és de dretes.

• **Perles Orquídea** fuig de Manacor per instal·lar-se a Montuïri. El Govern municipal manacorí ha estat intransigent amb les normes urbanístiques i no ha deixat construir una fàbrica nova al costat de la carretera Palma-Artà. Suposam que els obrers i les obreres de Perles Orquídea no estaran gens contents amb el seu Ajuntament.

• En **Teco** va construir no fa molt un magatzem ben gran a un lloc on no es podia edificar, més tard va demanar permís i tot va anar bé. Suposam que era amic dels qui comanden.

• L'**Ajuntament de Ciutat** s'ha donat de baixa de les deu subscripcions a L'ESTEL que tenia contractades; l'**Ajuntament de Marratxí** s'ha donat de baixa d'una subscripció que ens tenia contractada. Què esperen

els ajuntaments d'Inca, de Llucmajor i altres que puguin estar subscrits a la nostra revista? No n'hem de menester cap ni un, d'ajuntament. Aquesta quinzena s'han subscrit trenta portenys, quinze s'illoters i cinquanta calamillorers. La gent que fa feina, la gent que paga impostos, són els nostres amics. S'indignen quan els deim que hi ha 17 emissores i 5 diaris per als forasters i no res per als mallorquins, i diuen pestes dels qui ens colonitzen, diuen pestes dels partits forasters i diuen que no els votaran mai més.

• El qui mostra el llautó de cada dia més és en **Miquel Segura**, ataca un dia sí i l'altre també els partits mallorquins. En Miquel Segura, un mercenari a sou del Govern Balear, té especial mania al PSM, a Pere Sampol i a altres membres del que qualifica de "partidet", de "partit fonamentalista" i altres floretes pudentes. I nosaltres que ens pensàvem que t'havies fet nacionalista, Miquelet! Si te vèiem a les trobades per la independència a Ses Tarragones aquests estius passats i t'estimàvem. És que parlaves de tot cor, o eres un infiltrat? No ens agrada això que fas amb els partits mallorquins i t'ho hem de dir, Miquelet.

• El riu que separa els termes de **Manacor** i **Sant Llorenç** és ple de peixos i d'ànneres, un atractiu per als turistes, que els donen menjar i passen llargues estones contemplant-los. Ens ha agradat.

• **S'Illot** que coneguèrem fa quaranta-cinc anys amb unes poques cases a la vora de la mar i dos bars, avui està aferrat a sa Coma; sa Coma està aferrat a Cala Millor —on sa Punta de n'Amer és l'única zona verge i cremada, la cremen cada anys a veure si aconseguiran fer un pla parcial—; Cala Millor està aferrat a Cala Bona i la Costa dels Pins, ja a les muntanyes de la península d'Artà. Quilòmetres i més quilòmetres lineals d'hotels, restaurants, tavernes, botigues i altres serveis... Tones de doblers que entren a les caixes registradores i que van a engreixar les arque sense fons de la *Hacienda Española*. I que hi estariem de bé!, i que ho seriem de rics si tots aquests doblers quedassin a Mallorca! Els mallorquins som com el bover que alimenta i muny les vaques amb un jornal ben petit, llavors el senyor espanyol ven la llet i té els guanys.

• Una candidata del **Partido Popular** que va al tercer lloc de la llista europea ha dit que qualsevol boig pot arribar a la presidència de la Generalitat de Catalunya. I ho ha dit com a argument per impedir que el comanament de la Guardia Civil estigui baix la jurisdicció de la Generalitat. Qualsevol boig pot arribar a la presidència de la Generalitat de Catalunya com qualsevol boig pot arribar a la presidència d'Espanya, o de França, o dels Estats Units... naturalment si els electors li deixen. I els electors, els ciutadans de Catalunya ja fa temps que no voten bojos; no així els espanyols, que encara voten gent com aquesta candidata: una autèntica boja, racista i *castiza*.

• **I qui és el racista?** Aquell que porta una C al cotxe i va tranquil·lament per la carretera, o aquell que no ho pot consentir i fa ús de la seva autoritat com a membre dels cossos de seguretat per cercar una multa de

davall les pedres? Cada any es denuncien un parell de casos semblants (i els que no es denuncien?). Cada any passen coses semblants, i encara ara és l'hora que les autoritats competents posin aturall a aquests abusos d'autoritat.

• Comencen prest els incendis forestals. **La Trapa**, un enclau mític a Mallorca, un parc natural gestionat pel GOB i alliberat de les ànsies urbanitzadores gràcies a la mobilització popular (com la Dragonera, com el Trenc, com Cabrera...), s'ha cremat irremeiablement. On són les mesures preventives de què tant ha parlat el Govern Balear? Per aturar això dels incendis, cal preveure mesures contundents, i aplicar-les. I també cal estar sempre a l'aguait, tant les administracions com els mateixos ciutadans. Per cert, l'incendi ha estat intencionat.

• **N'Arturo España**, director de la sucursal de La Caixa a Can Pastilla, està dins la presó de Ciutat. El trobaren amb un desfalc de setanta-dos milions de pessetes, la meitat dels quals ha pogut esser recuperat. N'Arturo tenia una xixisbea drogaaddicte que el feia ballar de capoll. Compte amb les amistançades, companys!

• Que no la sabeu, la cançó?: Els frares de la Mercè / tenen una xixisbea / i tota la seva idea / és d'anar a veure-la.

• Parlant de coses serioses, l'altre dia anàrem a la presentació del **Diccionari Plurilingüe** d'en Jordi Romaguera i Cubedo, que es feia a la Fira del Llibre, al Born de Ciutat. Aquest diccionari està en anglès, idioma de la informàtica, de la robòtica i del màrqueting. Del castellà, que és la llengua del PSOE, del Reial Madrid, dels delinqüents i de la Guardia Civil, i del francès, que és la llengua del *glamour*, de l'art i de la literatura. No cal dir que el conferenciant fou molt aplaudit per la nodrida concurrència.

• I quin paperets que fa en **Porcel**! Aquell al·lotell d'Andratx que se'n va anar a Barcelona a fer fortuna i ara torna a Mallorca amb aires de grandesa i mirant els "provincians" per damunt l'esquena. De tota la polèmica que aquest escriptor ha provocat, les línies més intel·ligents les ha escrites Planas i Santmartí, qui ha dit que tothom és lliure d'opinar i de contraopinar. El que passa és que —com diu el mateix Planas— n'hi ha que aprofiten la polèmica per desbarrar contra els catalanistes i el catalanisme en general, atorgant títols de "bona" o "mala" gent segons el seu parer personal. No mesclem ous amb caragols: una cosa és el Llopart poeta i l'altra el Llopart activista cultural i polític. Si la poesia de Llopart no agrada —a en Porcel o a qui sigui—, res a dir, tothom tria les lectures que vol —personalment, no m'agrada els llibres d'en Porcel—; una altra cosa és reconèixer que Llopart —com en Moll i tants d'altres— varen esser, en els moments més difícils, els abandonats de la nostra cultura i de les reivindicacions lingüístiques. El que passa és que n'hi ha que no recorden que el català va estar prohibit durant molts d'anys, i gent com en Llopart varen fer possible que la nostra llengua no vegetàs per sempre més als llims de la foscor. I a això, en Porcel ho sap ben bé.

L'ESTEL de Mallorca. El diari dels mallorquins. Editor i director: Mateu Joan i Florit. Redactor en cap: **Jaume Sastre** i **Font**. Col·laboradors: **Mateu Sastre** i **Joan**, **Joan Estades de Montcaire** i **Bisbal**, **Clement Garau** i **Salvà**, **Tomeu Martí** i **Florit**, **Miquel López** i **Crespí**, **Miquel Julià** i **Prohens**, **Joan Quetgles**, **Jordi Caldentei**, **Jaume Tallaferro**, **Bartomeu Mestre**, **Encarna Parreño**. Depòsit Legal: PM-473-80. Impressió: **Hora Nova S.A.** Publicitat i subscripcions: **Camí de les Pedreres, 30.** Apartat de Correus 124. 07600 s'Arenal. Telèfons 265005-269941. Fax 753518.

Fins un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci
ÒPTICA SBERT
SANT MIQUEL, 83 (Cantonada Avingudes)
Graduam i adaptam lentilles
Per la compra d'unes lentilles li regalam un altre parell d'iguals.
Ulleres de sol i graduades
Tlf.: 72 14 25

L'esperit republicà

Eleccions europees '94

Joan Quetgles Professor de Filosofia d'IB

La sobre-estructura de la nació catalana. Com dèiem, en aquests darrers vint anys s'ha accelerat la construcció de l'estructura profunda de la Catalunya moderna, estructura de cada vegada més separada d'Espanya. Curiosament, la Catalunya insular ha establert una ordenació de la producció i de la vida econòmica i social a un grau més alt de separació d'Espanya. Seguint la noció de Marx, l'activitat política, els partits, les eleccions, les activitats ideològiques en general s'inscriuen dins la denominada sobre-estructura, i aquesta és sempre una conseqüència derivada de l'estructura social i econòmica; reflecteix la dita estructura, tot i que, sovint, d'una manera disforja i emmascarada.

En aquestes eleccions europees, la configuració política de la nació ha fet un salt qualitatiu. Per primera vegada dins la història moderna, a la contesa electoral europea, concorren diverses formacions polítiques catalanes que, d'una o altra manera, es presenten com a nacional-catalanes i separades de les llistes de les formacions polítiques espanyoles. Per primera vegada, una coalició —"Amb força a Europa"— és expressament representativa de "Països Catalans". És, com sabeu, la coalició de tres formacions de tres regions de Catalunya: "Convergència i Unió" pel Principat de Catalunya, "Unitat del Poble Valencià" pel País Valencià i el "Partit Socialista de Mallorca" per Mallorca. També per primera vegada, "Esquerra Republicana de Catalunya" es presenta a les eleccions europees com a partit nacional català de Catalunya plena (bé, manca Catalunya-Nord perquè el sistema europeu no reconeix el marc electoral extra-estatal). ERC concorre a aquests comicis i s'atreveix a fer campanya independentista a les Illes i al País Valencià, amb l'esquinçament de les vestidures del diari proto-feixista *Las Provincias*. En tercer lloc, "Unió Mallorquina" s'ha integrat en una complexa coalició de partits nacionalistes i regionalistes. És de destacar el gir polític d'aquest partit d'àmbit mallorquí: ha deixat de formar coalició amb el PP i de donar suport, per tant, a aquest partit sociològicament i ideològic franquista. El gir ha estat de cent vuitanta graus. Tot i que "Unió Mallorquina" és un partit modest i d'abast exclusivament mallorquí, hem de veure que la nova orientació respon a aquesta irrefrenable nova tendència que fa que es configuri de cada vegada més clarament el perfil de la nació. És per això —per aquest vent de la història— que un partit tan desorientat com "Unió Valenciana" —els "blaveros"— s'ha vist empès a formar part de la coalició, juntament amb el PAR, la Coalició Canària i el PNB!

Amb tot i això, no pretenc, de cap manera, fer cap tipus de predicció electoral. Allò que m'interessa destacar és que el procés de formació de l'estructura —l'ordenació econòmica i social— de Catalunya és en una fase més avançada que les conformacions ideològiques que l'acompanyen. Dit d'una altra manera, es mantenen moltes valoracions ideològiques heretades del recent passat franquista, i aquestes ideologies —religioses, morals, jurídiques, culturals, polítiques— són desfasades, no encaixen amb la realitat socio-econòmica actual. Condensant l'expressió, a Mallorca —a les Illes— es manté una herència ideològica acomodada a la societat agrària, catòlica, conservadora, poc il·lustrada, treballadora i ben disposada a fer provatures econòmiques, políticament terroritzada i amb mancances de tot tipus. Puc dir que

des dels anys trenta, les classes conservadores de Mallorca se sentien amenaçades per la modernitat, per l'avanç de la burgesia industrial, per la gran proximitat i atracció de Barcelona. Varen ésser "sociològicament franquistes"; col·laboradors objectius de l'oligarquia castellano-andalusa. Sí, aquesta paraula seria escaient: col·laboracionistes; col·laboracionistes passius del Règim. I d'altres, bastants, de ben actius, però quasi sempre en un paper de comparsa, de subordinats dels oligarques. Es varen deixar emportar per aquell estat de misèria corporal i anímica que s'autodenominava com a "nacional-catolicismo". Catòlics que mai s'atreviren a dir que eren d'una altra nació.

En aquests darrers anys, el procés econòmic i social ha estat tan intens que la nació, Catalunya, no ha tingut temps de desplegar la nova potencialitat ideològica i els nous valors humans; per altra banda, encara no ha superat la síndrome franquista, entre altres raons perquè l'oligarquia manté intactes multitud de dispositius orientats contra la nació catalana, contra els interessos i els drets dels catalans. Tot i així, el procés procés social i econòmic ens empeny; no tolera aquest endarreriment de tants de segments de població.

I una darrera consideració. Hom diu que la dreta espanyola, el Partido Popular, és una dreta diferent a la d'Europa perquè té els seus orígens en el franquisme, i perquè encara no ha estat capaç de renunciar a aquesta herència antidemocràtica. Però jo he de dir més: que la condició de la dreta espanyola no pot ésser superada per un acte de contricció seguit d'un res de credo democràtic. Seria allò de "Regeneración Nacional", que es varen inventar els del 98. I és que els espanyols tenen uns problemes històrics que semblen mals de resoldre. La dreta espanyola no és homologable a la dreta de les nacions d'Europa. A la nació castellano-andalusa no s'ha donat la revolució democràtica burgesa. La seva classe dominant no és la burgesia, sinó les formacions actuals de l'oligarquia tradicional, invicta. És una dreta confusa i mixta perquè també inclou parts importants de burgesia més o menys moderna. La burgesia autòctona moderna castellano-andalusa no ha estat capaç de prendre el poder a l'oligarquia terrera i financera. No és d'estranyar: si bé les classes mitjanes espanyoles són numèricament consistents, no s'esdevé així quant a la potència del nucli burgès essencial que és la burgesia industrial. La burgesia autòctona és feble; i el que és més greu: l'oligarquia castellano-andalusa és el principal obstacle per al desplegament d'una burgesia industrial —o empresarial— autòctona. I això no ho canvia cap convocatòria electoral.

En veu alta

Pedrolo, Llompart i Porcel

Tomeu Martí i Florit

El proper 26 de juny farà quatre anys que va morir un dels escriptors que, a mi, personalment, més m'agradaven, Manuel de Pedrolo, novel·lista, narrador, articulista, dramaturg i poeta, un dels autors més prolífics en llengua catalana, el més llegit, un dels més traduïts, autor d'una de les novel·les més venudes, *Mecanoscrit del segon origen*, i en fi un dels autors catalans més coneguts i respectats a tot el món.

El dia 3 de juliol del 1990, és a dir, una setmana després de la mort de Pedrolo, Baltasar Porcel, un escriptor nascut a Andratx autor de diversos llibres el darrer dels quals es titula *Lola i els peixos morts*, i que tot i ésser l'escriptor del règim monàrquic actual i autor dels discursos del rei d'Espanya, no ha tingut, de moment, gaire èxit a nivell internacional, va publicar un article a *La Vanguardia* on venia a dir que Pedrolo havia estat un escriptor mediocre, que confonia la seva persona amb Catalunya i altres meravelles, amb la reial prosa que sap practicar en espanyol (sap idiomes, idò!). Fa pocs dies Porcel tornava a dir el mateix, però no de Pedrolo, sinó de Josep Maria Llompart.

Mala educació (els morts sembla que no li mereixen ni un mínim de respecte) i covardia (els hauria pogut dir la seva opinió quan eren vius i es podien defensar); a part, crec, i ja li ha dit altra gent, a Porcel, que ell no és ningú per dir si Pedrolo era un escriptor mediocre o si Llompart era un poeta de tercera fila. En tot cas sí que pot dir que no li agradaven, però no crec que sigui qui per dir si un escriptor és bo o dolent.

Porcel, però, és un traficant d'influències, intenta provocar d'aquesta manera tan vil i rastrea les reaccions dels que no s'han venut per un plat de lleties en forma de premis literaris o d'Institut d'Estudis Mediterranis per després presentar-se davant els seus amos com a víctima de la "intolerància dels catalanistes". Quina pena!

Deu ésser molt trist per a Porcel veure com dues persones incorruptibles i fidels al seu poble i als seus ideals venen més llibres que ell, que s'ha venut més vegades que llibres ha venut.

Elèctrica

Ceballos

Instal·lacions elèctriques i sanitàries

Carre Lleó XIII, 55 - B. Tlf. 42 88 47.

Mòbil 908638371. 07198 Son Ferriol

JOIERIA RAMON LLULL Feines d'encarrec. Taller propi.
Trofeus esportius. Dissenys propis.Consulti presuposts. Mestres
artesans. Gemolegs diplomats.

Pl. Ramón Llull, 14. Tlf 55 59 73

Taller: Pl. Sant Jaume, 18 Tlf 84 34 75

07500 Manacor

Aquest periòdic està realitzat
amb equips d'informàtica**Canon**

Carrer de Jesús 34 baixos

Tlf.: 20 73 62 (5 línees)

Fax 20 40 29

07003 Ciutat de Mallorca

Servar la memòria del Josep M. Llompart

Miquel Lòpez i Crespi

A UH (11-5-94) Baltasar Porcel declarava, parlant de Josep M. Llompart: "Algunos autores son un poco una estafa, como es el caso de Josep M. Llompart, que es un poeta de tercer orden, que gracias a la política, se convirtió en el abanderado del catalanismo político y cultural, por lo que le dieron muchos premios y lo convirtieron en un gran poeta, pero es una estafa". És evident que no podem compartir aquest judici injust que fa Baltasar Porcel de la vida i obra literària d'un dels nostres més grans escriptors —potser el poeta més important que ha tengut Mallorca en el

segle XX—. Tampoc no podem compartir els atacs que Porcel fa del comportament polític de Josep M. Llompart. Un comportament que fou i serà sempre un exemple cabdal d'actitud ètica i cívica. Un exemple lluminós que ha servit i serveix encara a una bona part de la joventut mallorquina. En el llibre *L'Antifranquisme a Mallorca* he deixat constància de la importància del mestratge de Josep M. Llompart i del significat del seu valor i del seu coratge en la defensa d'uns principis antifranquistes i nacionalistes en aquella Mallorca trista i sense futur, quan vivíem sota la dominació franquista "esperant que d'un moment a l'altre l'ascensor s'aturés al nostre pis" com cantava Raimon. Vaig conèixer Llompart a finals de l'any '67. La vida política i cultural mallorquina era aleshores d'una tenebror fora mida. Un dia vaig llegir una crida de Llompart —publicada a la revista *Lluc*— demanant la incorporació de joves valors a la nostra literatura. En el meu llibre *L'Antifranquisme a Mallorca* he volgut retre un homenatge sentit, emocionat, a l'home que m'obrí el camí que em portaria a la literatura i a la defensa permanent dels fermes principis de resistència que encara m'agombolen. "No vaig dubtar gens ni mica, en llegir la crida de Llompart, a anar-lo a veure amb el meu primer recull d'esburbats poemes. Em cità a l'Editorial Moll. Allà parlàrem una bona estona de la difícil situació política (la repressió constant, els darrers actes de tortura i assassinats de la dictadura, la necessitat que els joves recollissin la torxa de les generacions més velles). Després em convidà a sopar i anàrem a casa seva, al carrer Llorenç Riber. Em deixà números de la revista *La Nostra Terra*, el poema de Rosselló-Pòrcel. Va llegir, tremolós, "A Mallorca durant la guerra civil". Em recomanà la subscripció a *Serra d'Or*. Sempre recordaré que va ser la lectura dels meus esburbats poemes, sentir-los recitar en la seva veu tan característica, amb aquella pronunciació i entonació tan adequades, el que m'animà a continuar amb la poesia. Ben cert que allò —llegir com pertoca qualsevol poema d'escriptor primerenc— era una tàctica que li donava molt bons resultats en el moment d'encoratjar les joves generacions. De tots els escriptors mallorquins... quants no caigueren dins els paranyes de tan sentides lectures? Crec que el 99% de poetes de la fornada dels anys seixanta escriuen per això mateix que estic explicant. Els versos llegits per Llompart ens causaven la il·lusió que "allò", els poemes que nosaltres fèiem, podia ser bo, útil, complir una funció, i que, en definitiva —i això era el més important—, nosaltres érem capaços d'expressar els sentiments d'amor i lluita que desitjàvem poder transmetre.

A patir d'aquell dia i fins a la seva mort, els contactes amb Llompart sempre foren enriquidors i els consells que prodigava especialment útils. Vaig col·laborar amb ell quan dirigia "La Columna de Foc" a *Última Hora*, i sempre, quan li duia els meus articles al despatx de l'Editorial Moll, tenia un moment per a parlar de la situació política i cultural de la terra, encoratjant qualsevol actitud que, de protesta i justa revolta, pogués sortir de la joventut mallorquina.

Ens trobarem encara moltes més vegades, a reunions de la clandestinitat, en la fallida provatura de muntar el Pen Club, arran de la concessió de diversos guardons literaris (el primer que em va concedir fou el "Llorenç Riber" de narrativa l'any 1972; el darrer, el Premi de les Lletres, per la meua obra *Notícies d'enlloc*, l'any 1987). Mentrestant, l'OCB que tan encertadament dirigí, ens serví, amb el seu consentiment, per a centenars i centenars de reunions que a poc a poc anaren enfortint els partits d'esquerra de les Illes. Això no s'ha d'oblidar mai. Aquesta relació orgànica entre literatura i compromís civil, la simbiosi perfecta

entre l'escriptor i el ciutadà, és una de les lliçons que cal servir del seu exemple, sobretot en els moments actuals, quan s'han perdut tants dels valors que donaren cos i ànima a la resistència cultural antifranquista de les Illes.

Fer una relació extensa de les accions i activitats en les quals col·laboràrem plegats seria una ximpleria. Foren moltes. Contactes, juntament amb Toni Serra i diversos partits d'esquerra, per a portar les despulles de Gabriel Alomar; reunions per a l'èxit de la manifestació per l'Autonomia. La darrera vegada que el vaig anar a cercar per una acció estrictament política fou quan, com a Vice-President de l'Ateneu "Aurora Picornell", necessitàrem la seva col·laboració per a convèncer al batle socialista Ramon Aguiló de la necessitat de posar el nom d'Aurora Picornell a un carrer del Molinar. La dirigent comunista havia estat assassinada pels falangistes l'any 37, al cementiri de Porreres, amb altres companyes, i era hora que la ciutat pensés en la necessitat de servir la memòria dels homes i dones que donaren la vida per la llibertat. Com sempre, com tenia per costum, sense reticències de cap tipus, col·laborà activament en tot el que li demanàrem.

Un dels fets que més influència tingué en el meu esperit fou l'actitud decidida que va prendre en defensa dels presos polítics de l'OEC quan, anys endavant, com a militant comunista, vaig ser detingut i empresonat. Era a les acaballes del franquisme i funcionava a Mallorca una Assemblea d'Intel·lectuals de les Illes que ell presidia. Quasi ningú volgué firmar la carta en solidaritat amb els companys que havíem estat empresonats. Tothom girava l'esquena als amics que la feien córrer entre la gent més significativa i coneguda del ram de la ploma. Qui són aquests tres empresonats? Demanaven alguns. Els detinguts érem en Jaume Obrador, en Pep Capó i jo mateix, agafats per la Social arran de la presentació pública del partit. Comunistes d'extrema esquerra? No em volem saber res, de radicals eixebrats! I no signaven. La carta, gregosa pel pas dels anys, encara la guard com un tresor en el meu arxiu. La va lliurar —firmada també per Jaume Pomar— al Governador Civil i textualment deia: "L'Assemblea d'Intel·lectuals de les Illes no pot passar per alt els darrers fets repressius que han colpejat a la classe obrera i a diferents lluitadors de diversos partits polítics només per haver gosat proclamar la seva llibertat i el seu dret a opinar i a intervenir lliurement dins aquest present nostre. La nostra tasca d'intel·lectuals ens fa més sensibles a alguns dels valors fonamentals que són garantia d'una societat justa i solidària. Per tant, no podem romandre al marge davant aquests atemptats a la llibertat que s'estan produint, i un elemental sentit de l'ètica política ens obliga a denunciar-los i a solidaritzar-nos amb la lluita per la llibertat de totes les forces que lluiten conseqüentment per la democràcia sense exclusions, l'amnistia total i la lluita clara contra la repressió discriminatòria i selectiva que la burgesia empra contra la classe obrera.

Per tot això, nosaltres, intel·lectuals demòcrates, ens solidaritzam amb la protesta pública exercida per tots els lluitadors mallorquins. Sols una democràcia autèntica, producte del protagonisme de la classe obrera i del poble treballador, pot garantir la societat justa que volem".

Finalment exigia la nostra llibertat immediata".

És evident, doncs, que nosaltres no podem compartir les injustes paraules, judicis i opinions que Baltasar Porcel ha dedicat a un dels homes més honestos que ha tengut la nostra terra. Per això he cregut necessari i urgent sortir en defensa de la memòria de l'amic, de l'escriptor, del polític, del company que sempre ens encoratjà en la tasca literària i en la lluita contra la dictadura.

Josep M. Llompart ha estat i serà sempre un exemple cabdal de comportament polític i humà, una lluminosa claror que il·lumina amb força la grisor, la mediocritat que encara ens encercla.

CARTES AL DIRECTOR

Enterradors de la República

No és estrany que el llibre de M. López Crespi *L'Antifranquisme a Mallorca* faci mal a més d'un. Concretament Ignasi Ribas i Antoni M. Thomàs tengueren la seva responsabilitat en la defensa de la nefasta política carrillista que enterrà anys de lluita i esforços populars. En un pamflet que ha sortit a un diari es proclamen defensors dels "èxits" polítics del carrillisme. Són precisament aquests "èxits" els que intentaren acabar amb la lluita per la República, pel socialisme, pel poder del treballadors i per l'autodeterminació nacional, etc. El moviment obrer encara paga amb un cert grau de deserció i desmobilització la firma dels perjudicials Pactes de la Moncloa que serviren per consolidar el poder econòmic i polític de la burgesia damunt el poble treballador. La política del PCE que defensen els Riutorts, Carboneros, Sevilles, Saoners i *Cia* fou la que consolidà la Monarquia que ens deixà el dictador i serví per abandonar precisament la lluita republicana (els dirigents carrillistes a Espanya i Mallorca prohibien i espenyaven les banderes tricolors a les manifestacions). Han oblidat aquests senyors que fou per lluitar per la República pel que sofriren i moriren milers i milers de comunistes, socialistes o demòcrates sense partit? La direcció central carrillista (i, de rebot, la de les Illes) fou l'enterradora de quaranta anys de lluita popular pel socialisme, per l'autodeterminació de les nacionalitats oprimides, per la República. Els pactes amb els franquistes en temps de la transició, l'abandó de qualsevol idea de combat econòmic, cultural o polític contra el capitalisme, l'acceptació dels marcs imposats per la burgesia, només han servit i serveixen per consolidar i mantenir l'opressió dels treballadors. La fracassada política de Santiago Carrillo que defensen els Saoners, Ribas i *Cia* només fou útil a la banca i a les multinacionals per tal de bastir una democràcia curta de mires, plena de dirigents corruptes i vividors del sistema del tipus Roldán, Mariano Rubio, Guerra, Amedo, etc. Aquests senyors —els que tengueren responsabilitats ajudant Carrillo— ens imposaren la bandera de Franco, unes lleis que ens barren el pas vers l'emancipació de la classe obrera, que impedeixen la nostra llibertat nacional. En el fons, amb el pamflet que han publicat, han provat de justificar totes les venudes que han fet per un plat de lleties. El llibre de M. López Crespi els ha molestat perquè diu la veritat. Perquè denuncia la pobresa política que defensaren venent anys de lluita popular. Crec que els milers de morts per la República, els milers i milers de lluitadors pel socialisme no podran perdonar mai els resultats de tants fracassos històrics. Enlairar la bandera de Franco dins la seu del PCE el dia que foren legalitzats! Vet aquí, com deia abans, tot el que aconseguí el carrillisme abans d'esser enviat al femer de la història. **Joan Gelabert, secretari C.G.T. de Correus (Palma de Mallorca)**

Calafell, candidat d'Unió Mallorquina al Parlament Europeu

"Els partits centralistes han convertit les illes en ensaïmades que es couen aquí i que es reparteixen a fora"

Unió Mallorquina es presenta per primera vegada a les eleccions europees. L'objectiu dels nacionalistes d'UM en aquesta campanya és difondre el fet real que Unió Mallorquina és l'únic partit de tots els que es presenten a les eleccions al Parlament que necessita tant sols 15.000 vots per aconseguir la representació d'un dels seus candidats al Parlament Europeu.

Si aquestes previsions es confirmassin, Bartomeu Calafell seria diputat com a mínim durant sis mesos. Per UM, mig any és suficient perquè l'economia de les Balears percebi la seva intervenció; malgrat tot, durant tota la legislatura les proposicions d'Unió Mallorquina seran defensades pels altres diputats de la Coalició Nacionalista.

Oferir una alternativa política estrictament mallorquina que acabi amb la prepotència de la dreta i de l'esquerra estatal representada pel PP i el PSOE, sol·licitar el suport empresarial necessari per tal d'elaborar una proposta que doni resposta als reptes econòmics que Europa i les Balears hauran d'afrontar durant aquesta dècada, i promoure la participació electoral dels nostres votants són els tres punts bàsics

en els quals se centrarà la campanya electoral d'Unió Mallorquina al Parlament Europeu.

Bartomeu Calafell, candidat número 1 per UM a les properes eleccions al Parlament Europeu, ha manifestat que totes les illes que pertanyen a algun país membre de la Unió Europea tenen una fiscalitat especial menys les illes Balears. Aquesta no és l'única discriminació que patim, sinó que n'hi ha d'altres de més greus com l'exclusió dels programes d'ajuts comunitaris.

El primer candidat dels nacionalistes d'UM al Parlament Europeu afirma que per al seu partit la iniciativa empresarial constitueix un dels trets definitoris més importants de les Balears i és per aquest motiu que consideren imprescindible el suport de l'empresariat mallorquí en aquesta campanya. Calafell ha dit que a l'evolució europea dels propers anys, les Balears han d'assegurar la seva presència

internacional en el conjunt dels organismes europeus desenvolupant el reconeixement i la participació dels pobles que s'integren en el marc comunitari.

El candidat d'UM va assegurar que els projectes dels partits estatals com el PP i el PSOE suposen un fre al projecte federal europeu. El PSOE és un fre i el PP, un retocés a l'autoritarisme. Segons Calafell, la línia directa de Mallorca a Brussel·les, no pot continuar desviant-se cap a Madrid: "Els partits centralistes continuen xupant del bote i convertint les illes en ensaïmades que es couen aquí i es reparteixen fora. El futur és l'Europa federal de les regions, dels pobles i de les cultures".

L'oferta política d'UM, ha dit Calafell, representa la recuperació d'un poder polític propi dels mallorquins en un procés de construcció i de major sobirania del poble mallorquí en les institucions del marc europeu, de l'espai polític i econòmic d'una Europa sense fronteres.

Bartomeu Calafell ha dit que és l'hora d'iniciar la nostra pròpia història i abandonar viure la història dels demés. El dilema està en atrevir-nos a avançar en el canvi cap al model federal que s'imposa a Europa o acabar essent oblidats per a l'història com a poble.

Unió Mallorquina ha centrat la seva campanya en fer una denuncia clara i concreta no tan sols de les discriminacions que les Balears pateixen respecte a Europa, sinó també dels problemes locals que ens afecten més directament i que en definitiva repercuteixen en l'economia diària. Un exemple evident d'això és la denuncia que feia fa uns dies el candidat Calafell davant la porta de la presó de Palma. En aquesta ocasió, Calafell va dir que les Balears no necessiten de grans centres penitenciaris perquè, com a comunitat que viu essencialment del turisme, no ens podem permetre el luxe que cap *tour-operador* europeu que vulgui desviar el turisme cap a un altre punt de destinació trobi el més mínim motiu per fer-ho. El candidat al Parlament Europeu per Unió Mallorquina va manifestar també que ja en tenim prou amb els incendis forestals i les anunciades restriccions d'aigua que el Govern del Sr. Cañellas no sap o no vol solucionar: "I mentre el Govern autonòmic del PP s'omple la boca de dir que som la primera comunitat amb renda per càpita i el govern del PSOE a Madrid anuncia la construcció d'una macropresó a les Balears i el trasllat de presos a la nostra Comunitat prometent que aquestes mesures aniran acompanyades d'altres polítiques de compensació, nosaltres apel·lam al principi de solidaritat tantes vegades anunciat pel Sr. González." Segons Calafell, la solidaritat entre comunitats autònomes comença per la compensació dels desequilibris interterritorials i les Balears, que anualment fan una aportació econòmica molt superior a les inversions estatals a la nostra Comunitat, necessita algun tipus de compensació.

Per UM, les promeses del Sr. González i del Sr. Cañellas són promeses falses. Les Balears són l'únic patrimoni que tenim els mallorquins i ningú vendrà de fora a compondre'ns ca nostra. Per això, Calafell acaba l'entrevista tot convençut dient que "ja diu una dita mallorquina que qui escudella d'altri espera, freda se la menja".

L'antifranquisme a Mallorca: la polèmica més apassionada dels darrers anys

Miquel López Crespi

Realment ha estat una de les polèmiques més interessants i apassionades d'aquests darrers anys. Ni els més vells de la comarca s'en recorden d'un llibre que hagi aixecat tants comentaris adversos i favorables. Reconec que, ni en somnis, no hagués pogut imaginar un ressò semblant. Ben lluny de la meua imaginació —quan vaig donar alguns capítols de les meves memòries a l'editor— que *L'Antifranquisme a Mallorca 1950-1970* mogué aquest enrenou. L'efecte del llibre dins de la nostra societat ha estat com el de la pedra llençada dins un estany encalmat. I això és bo i serveix per a animar debats i reflexions (i, potser, per a engrescar més gent a escriure les seves particulars vivències).

Voldria agrair ben sincerament la participació i activa col·laboració en el debat a tots els que han escrit cartes i articles fent referència al meu llibre. Primerament gràcies als amics, companys de l'OEC i altres organitzacions revolucionàries amb els quals vaig lluitar contra el franquisme; els artistes, a tota la redacció de *L'Estel de Mallorca* i el seu director, a la C.G.T., diaris de Ciutat (*Diari de Mallorca*, *Balears*, *Ultima Hora*, *El Día del Mundo*) que han tingut la santa paciència d'anar publicant, dia a dia, setmana a setmana, articles i comentaris fent referència a *L'Antifranquisme*... Gràcies als setmanaris, revistes i publicacions de la premsa forana (*Migjorn*, *L'Udol*, *Sa Plaça*, *Flor de Card*, etc) i a *La Nau*; agrait també a la ràdio i la televisió. Les mostres d'amistat i solidaritat han estat constants, i això m'anima a continuar per aquest camí. Ben cert que la polèmica m'ha encoratjat a publicar més endavant altres capítols de les meves memòries. El meu agraïment també als defensors de la fracassada política de Santiago Carrillo, als antics dirigents carrillistes que m'han calumniat (Pep Vilchez, Ignasi Ribas, Antoni M. Thomàs i CIA), perquè sense el seu ajut el llibre no s'hauria venut amb tanta rapidesa i celeritat. Malgrat les seves mentides, tergiversacions; malgrat els enverinats pamflets que m'han dedicat, he de reconèixer —i molta gent opina el mateix— que la dèria inquisitorial que han exercit en contra meua a

servit a la perfecció per a fer una inesperada propaganda de l'obra. I han ajudat, indubtablement, a exhaurir-la en poc temps. L'èxit no hagués estat tan aclaparador sense la seva valuosa participació.

Crec que seria molt interessant que, en el futur, els llibres dels nostres autors tenguessin un ressò semblant o superior. Això voldria dir que, a poc a poc, avançem en el camí de la normalització cultural. No hi ha res més dolorós per a un autor que el constatar com el silenci plana, paorós, damunt la seva obra. El més trist es veure com els llibres —escrits, treballats amb tanta cura i dedicació— no es venen i resten, plens de pols, en els prestatges de l'editor. Afortunadament, com deia abans, gràcies als amics —i també als enemics!— el meu llibre ha servit per a engegar una de les polèmiques més interessants que hem pogut seguir en aquests darrers anys. I tant de bo que tot hagi funcionat a la perfecció, ajudant a l'autor —sempre mancat de medis de propaganda i promoció— a vendre bona part de l'edició. En definitiva, entre tots hem remogut les encalmades aigües de l'estany. I això era l'essencial. Interessar la gent en la lectura i en la nostra història més recent.

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. Footing
Squash
Volei
Mini golf
Tennis Tàula
Gimnàs
Final Avda. Son Rigo - Tel. 74 33 66
Sometimes - Palma de Mallorca

SERVICIO OFICIAL
OPEL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 - LAS CADENAS
07600 EL ARENAL - PALMA (BALEARES)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Carretera Militar, 185 Ses Cadenes
07600 S'ARENAL DE MALLORCA

Parlem clar i llampant

Per Joan Antoni Estades de Montcaire i Bisbal

Separatistes?

Quedi ben clar, i en lletres ben grosses, que mai he dit, i encara menys pensat, que ens hàgim de separar d'Espanya. Això del separatisme és una bubota que s'ha inventat la colla de megalòmans castellans que, des de Madrid, pretén poder comandar a ca seva i a cals veïns.

És aquesta mitja dotzena de tronats, que escriu i publica cartes i articles tan absurds com indocumentats sobre la llengua, la història i la cultura dels catalans, la que està encenent i atiant les brases del separatisme suposadament antiespanyol. Quan més barrabassades i animalades sobre la dictadura lingüística de Jordi Pujol al Principat (Jesús, Bonjesuset meu! Arribarem a sentir-ne de grosses) surtin a les planes d'*El País* i sobretot de l'*ABC*, creieu-me que millor anirà perquè ací prenguem més consciència de la nostra realitat idiomàtica, cultural i històrica diferenciada dels castellans, gallecs i bascs. Quan més entrebancs i dificultats posi el govern centralista i colonialista de Madrid a les "autonomies" establertes a Barcelona, València i Ciutat de Mallorca, creieu-me que això va vent en popa per fer obrir els ulls als nostres compatriotes i augmentar el nombre dels que s'adonen, de cada dia més, del despotisme i de la inutilitat del tal govern centralista i colonialista sobre nosaltres. Quan més funcionaris de parla castellana s'envalentonin i encalenteixin de llur supina ignorància en coneixement de llengües —i vulguin, per la força dels seus bemolls, que els demés només parlem la seva llengua a ca nostra, renunciant al dret inalienable de parlar la nostra i la dels nostres avantpassats—, creieu-me que és un senyal estupend perquè pugui la quantitat de catalanoparlants malcontents i indignats. Tots aquests homes i dones —germans nostres per la sang, l'idioma o simplement la voluntat de viure i conviure ací— vexats i mortificats, com darrerament l'andritxola Antonina Pujol i tant altres abans, no dubteu que això és la llavor del gloriós exèrcit patriòtic d'alliberament nacional que prest o tard ens deslliurará de cadenes forasteres.

Ara, una cosa sí que és segura —almenys per als nostres compatriotes del Principat i del País Valencià—, i és que mai la nostra nació, la nació dels catalans, podrà separar-se d'Espanya. Això no arribará mai, perquè geogràficament i històrica és impossible que passi. No oblidem que les tres quartes parts del territori nacional de la nació dels catalans es troba dintre Espanya. Gràcies a Déu i per a sort del món —com deia l'historiador sollerí Francesc Pérez i Ferrer— "Espanya és quelcom més que l'ampla Castella i el Sud de guitarres i panderetes".

Espanya no són ells i menys el que ells creuen que és. Espanya és nosaltres i ells; però ells que governin i comandin a ca seva si tant els ve de gust, però a ca nostra no tenen perquè comandar-nos i governar-nos. No confonguem les cols amb les pastanagues creient-nos la seva rondalla de Blancaneus i els set nanets que Espanya és sinònim de Madrid, Castella o Estat centralista i colonialista. Les coses clares i la xocolata espessa.

De l'Espanya del "tio Paco" a l'Europa del "primo Felipe"

I és de veure la imaginació tan pobra i curta que tenen i han tingut al llarg dels anys i dels segles els polítics que han governat a Madrid. En temps d'aquell homenet nascut fa més de cent anys a El Ferrol i conegut per tots com "el Caudillo", identificaven la pau amb aquell règim de partit únic. "Su Excelencia el jefe del Estado Don Francisco Franco Bahamonde" àlies el "tio Paco", era ell tot sol el país (el seu, per descomptat; del nostre, prohibit parlar-ne si no volíem ésser molestats per la B.I.S i empresonats pels "Tribunales de Orden Público").

Així és que l'any 1947, a l'estiu, i l'any 1966, a l'hivern, quan se sotmeteren a refrenament unes preteses "leyes fundamentales", la veritat és que el que menys importava era la llei de successió o la llei orgànica de l'Estat; no, el que importava era Franco i el seu règim. Dipositar dintre la papereta una butlleta de vot amb un "no" era ésser un mal ciutadà (un mal espanyol) i un enemic de la pau. "Si eres español (això és: castellà o que renegues de les teves arrels pròpies) vota Paz, vota Franco, vota España (o sia, Castella i Madrid), deia la propaganda.

Doncs actualment, al mes de juny de 1994, amb el "presidente del Gobierno Felipe González Márquez" i el Partido Socialista Obrero Español passa tres quarts del mateix. Fins i tot jo diria que han crescut les manies de grandesa. Si en 1947 i en 1966 identificàvem Espanya (o sia, l'estat colonialista castellà anomenat espanyol), ara, en 1994, volen que identifiquem Europa (o sia la Comunitat Europea dels Tractats de Roma i Maastrich) amb un partit polític. "Vota Europa. Vota PSOE" diu la propaganda electoral —per a les eleccions del 12 de juny— del partit del "primo Felipe" conegut com a Partido Socialista Obrero Español; el qual, per descomptat, com l'Espanya de Franco, ni era tan unida, ni tan gran i encara menys tan lliure; ell de socialista i d'obrer, en té ben poc.

Sincerament, no en trec satisfacció

Ja el tenim tancat a la presó, el serafí nascut dia 18 de juny de 1924 i titular del DNI 41.106.673, que calà foc al repetidor de TV3 a Alfàbia. El gran inquisidor de l'edat contemporània que havia de "purificar" la nostra terra de l'heretgia catalanista, gran "patriota español" (o sia, lacai de Castella) i president del gonella "Círculo Cultural Mallorquí", ara, després de cinc anys d'haver comès la seva malifeta, fa companyia als seus "compatriotas", els xoriços forasters.

Ara jo —qualificat l'any 1984— com "idiota" i "animal més lleig de Mallorca" per aquest personatge, no en trec cap satisfacció. Segons el diari *Baleares* del 28 de maig darrer, l'Obra Cultural Balear expressà la seva satisfacció per l'ingrés a la presó d'aquest anticatalanista (d'aquest enemic de la nostra llengua); però, que feia l'Obra Cultural Balear en 1984? Quin paper jugaren els seus dirigents en les diligències prèvies 1082/84 del Jutjat d'Instrucció número 4 de Ciutat? Cap ni un, ben alerta a encloure's els dits. Allò era per a ells una qüestió personal entre dues persones que escrivien cartes als diaris, un (això sí) renegant de la seva pròpia llengua i l'altre defensant-la a capa i espasa. La sentència número 1.540 del Jutjat de Districte número 5, de 28 de juny de 1985, que condemnava Jaime Martorell Mir com autor d'una falta de l'article 585-1 del Codi Penal de l'Estat dit espanyol, fou recorreguda davant la instància superior, que l'absolgué.

Si el 23 de gener de 1984, quan Jaime Martorell publicà la seva humorada contra meu, li haguessin aturat els peus, tal volta no hauríem arribat als esdeveniments del 22 d'abril de 1989, dia que es produí la malifeta de l'incendi del repetidor de TV3 a Alfàbia, ni hauria estat necessari un nou judici (sempre, en realitat pel mateix tema, l'odi patològic i visceral contra la nostra llengua) relacionat amb el mateix individu.

De tots formes, com diuen al país dels forasters —del qual tan patriota s'ha sentit sempre el president del Círculo Cultural Mallorquí: "Quien mal anda mal acaba".

I Jaime Martorell ha acabat a la presó, condemnat com incendiari per la mateixa Justícia del "seu" país.

Nous vidranys

Julià Pere Rado i Garau

Des de dalt del cim frondós es divisa tota la geografia, hermosa i exuberant, d'aquell indret meravellós que es perllonga davant meu.

Davallant del cim al esponent, un petit promontori deixa als costats dues immenses llacunes d'un fons quasi etern i deixa pas a la cova, on la font, cristal·lina, raja enmig de la més dolça molsa que hom hagi pogut notar.

Acanalada i remorosa baixa la correntia fins a la planura, solcant els primers desnivells amb gran celeritat pel centre de les dues nobles, voluptuoses, expectants, misterioses i fermes muntanyes que al seu capcurucull tenen, quasi germans, uns monòlits enrevoltats d'unes construccions primitives i sacramentals, que sempre miren cap al sol. Hi ha qui creu que són monòlits com els dels Inques, en memòria de les antigues civilitzacions, però darrerament creuen que sols els feren per aconseguir la immortalitat dels seus creadors.

D'aquí segueix el flux, dins la immensa planura, sols descompensada per petits accidents, els quals donen nous al·licients, cap a l'arribada del seu fi.

Aquest se'ns presenta enrevoltat d'un fecund i misteriós arbrat, al centre d'una gran badia, llarga i estreta, amb una petita tenassa, que és ideal per entrar dins la cova, situada sota ella, i que és el contrast dels colors de l'univers; sol ésser meravellós endinsar-se dins ella per tal de conèixer el plaer de sentir-se banyat i descobrir els viarans que un desconeix per així notar-se emportat al cim de l'infinit.

CARTA OBERTA A JAVIER COROMINA

Fa un parell de dies vaig tenir la sort de llegir un article seu a la revista *Tráfico* en què parlava de la igualtat davant el radar, ja que segons diu: "Todos somos iguales ante la ley, según la Constitución."

També diu que quan el trànsit es començà a complicar-se "pusieron en la carretera a los muchachos del Duque de Ahumada", intentant explicar que ja no hi havia lloc perquè les denúncies no fossin retirades amb la famosa i mal anomenada "no sabe usted con quien está hablando".

I diumenge passat a la U.H. trob la carta de n'Antonina Pujol i Bosch en què relata la seva vivència "con los muchachos", i que qualqu podria creure que és fruita d'un dia, però també fou publicada al *Diario de Mallorca*, del qual vosté n'és habitual col·laborador.

I no sols és una figa flor per a Nadal; no, hi ha més casos, en contaré un altre. Ha de pensar i pensar i creure que, a una altra al·lota, li passà un cas similar al descrit, sols que ella sí que ho duia tot reglamentàriament i la denúncia, després de dues hores, fou per no dur el cinturó de seguretat posat, denúncia que fou recorreguda i retirada, ja que l'al·lota, per motius físics, no estacionals, està exempta de dur-lo.

O desconeixia l'agent denunciant l'esmentada exempció?

No, la denúncia fou per parlar una llengua oficial, la de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears; i el fet de fer recórrer-la és una manera d'empenyar.

Hi ha d'altres casos, però seria una repetició del mateix assumpte amb un altre nom.

I jo deman: què fa el director provincial de trànsit?

Un home intel·ligent com ell, està reciclat?

Ja han iniciat els "muchachos" l'aprenentatge?

O sols fa traduir els llibres que escriu al català per omplir-se el butxacó?

Seria una bona excusa que pel fet d'aquesta carta oberta un parell de llicenciats trobassin feina i sortissin de l'atur.

Molt atentament: Julià Pere Rado i Garau

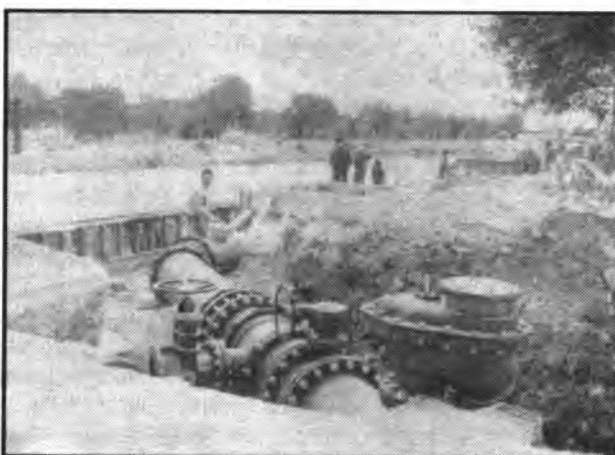

EL TRIBUNAL SUPREM CONDEMNA LA MÀFIA DEL PP

(Jaume Sastre) El Tribunal Suprem, per unanimitat de tots els seus membres, va confirmar les penes imposades per l'Audiència de Palma contra la màfia del PP que va intentar fer-se amb la batlia de Calvià subornant un regidor del PSOE a canvi de pagar-li 100 milions de ptes. Miguel Deyá, Andrés Bordoy i Guillermo Ginard (qui ja havia estat condemnat per tràfic de drogues) han estat condemnats a penes de quatre i sis mesos de presó i a pagar una multa de 100 milions cadascun. Davant aquest fenomenal escàndol que deixa el PP a l'alçada del betum, de la mateixa manera que l'escàndol dels germans Guerra van esquerdar el PSOE, el loro vell, el Sr. Gabriel Cañellas, el mateix capità de xoriços que davant el Parlament Balear va bravejar que els seus subordinats li deien que era el "quefe", ara s'ha apressat a tirar pilotes fora i a dir que ell no té res a veure amb tota aquesta màfia. Quina barra! Quina poca-vergonya! Tot Mallorca sap que Cañellas du el PP amb mà de ferro i que cap dels seus subordinats s'atreveix a amollar un pet o a moure un dit sense el seu permís. Al Sr. Cañellas la prepotència i l'arrogància l'han traït. Ara ha de veure sense poder-hi fer res com aquell famós acudit del loro vell a qui els seus criats li diuen "quefe", es torna d'una manera cruel contra ell. Ha ha ha!

La màfia del PP de l'afer de Calvià ha estat condemnada pel Tribunal Suprem. A la Foto, Miguel Deyá, Guillermo Ginard (que ja havia estat condemnat per tràfic de drogues) i Andrés Bordoy.

SA POBLA ARA DEMANA QUE ATURIN LES EXTRACCIONS DE SA MARINETA

(Jaume Sastre) Com es nota que estam en període electoral? El batle d'El Corte Inglés, Joan Fageda, diu que no s'ha de parlar del tema de la nova presó fins després de les eleccions. El batle de Sa Pobla, en Font, diu ara que s'han d'aturar les extraccions de Sa Marineta a causa de la forta davallada del nivell dels pous de sa Pobla. Aquestes són hores d'aturar ara! Quan Llubí, Sencelles i d'altres pobles lluitaven tots sols contra Palma i Calvià pel transvassament de Sa Marineta, el batle i el PP de Sa Pobla van callar com uns morts davant les ordres que arribaven de Ciutat i que procedien del cacic Gabriel Cañellas. Ara, davant els fets consumats, en Jaume Font de Sa Pobla obri la seva boca per intentar aturar un ja està fet. Mal rebentassin ell i tots els poblers i les pobleres que voten aquest partit d'incompetents, de lladres, de xoriços i de mafiosos com és el PP! Quan la guerra de l'aigua estava al seu bull, corresponia als Ajuntaments de Sa Pobla, d'Alcúdia, de Muro i de Santa Margalida dur la veu cantant ja que ells són els qui en sortiran més perjudicats. Davant la injustícia i les veus que avisaven del perill que s'apropava van decidir aclucar els ulls i callar covardament. Bé idò, ara idò en tocan les conseqüències! La tempesta que l'estiu passat era encara a l'horitzó ara és punt d'esclatar amb tota violència damunt Sa Pobla. El dia que les mongeteres de Sa Marjal se sequin perquè ja els ha arribat l'aigua salada, llavors aquest dia Sa Pobla plorarà llàgrimes de sang haver fet batle un poca-vergonya com en Jaume Font, un irresponsable llepaculs d'en Cañellas que ha sacrificat els interessos de tot un poble als interessos d'un partit foraster venut a Madrid com és el PP.

ES REBOST d'en Carlos

Culina casolana. Grelxoneria de xot. Caragols. Calamars farcits. Fricadeles. Conill amb ceba. Fideuà. Frít mallorquí. Arròs brut. Paleta de xot i porcella. Pa amb oli. Gran i Grà. Consell, 9 (Devora el Club Nàutic) s'Arenal

ES REBOST d'en Carlos

Culina casolana. Grelxoneria de xot. Caragols. Calamars farcits. Fricadeles. Conill amb ceba. Fideuà. Frít mallorquí. Arròs brut. Paleta de xot i porcella. Pa amb oli. Gran i Grà. Consell, 9 (Devora el Club Nàutic) s'Arenal

UM VOL QUE ELS XORIÇOS FORASTERS SE'N TORNIN A LA PENÍNSULA

(Redacció) Unió Mallorquina (UM) ha insistit en la proposta que els presos no nascuts a Mallorca siguin enviats a la península per tal de descongestionar la presó de Palma i d'evitar als seus familiars haver de pagar altes despeses de viatges per visitar-los.

Cap a la coordinació dels grups polítics catalanistes

Les eleccions europees hi són. Guanyarà el PP, un partit colonial, imperial, hispànic i anticatalà, hereu de les megalomanies filonazis de la FET i de les JONS i del franquisme.

I què fan els nostres partits nacionalistes?

Amb gran falta de maduresa hi van dividits:

D'un costat, CiU / UPV / PSM, que té de positiu el fet d'esser partits teòricament pancatalanistes (i en la pràctica regionalistes), que són majoritaris dins els respectius àmbits, i que ara fan una coalició de Països Catalans. És un salt positiu: potser a CiU es facin més conscients, i UPV i PSM madurin i se centrin més.

De l'altre, ERC, partit més o menys català, coaligat amb el partit Valencià Nacionalista (PVN) i d'altres nacionalistes extracatalans. Faran el que sabran.

També, UM, en una coalició molt desigual amb nacionalistes democristians (Partit Nacionalista Basc), diversos (Coalició Canària), reaccionaris (PAR), etc, i també amb l'extrema dreta anticatalana d'Unió Valenciana (UV). Que no els passi res!

En moments de greu perill per a una nació, hi ha governs de concentració nacional, com ara a Sud-àfrica. Si guanya el PP la tenim clara! Aquesta genteta, amb tants franquistes sense penedir, són com els "neo-post-feixistes" italians. Delerosos de poder i capaços de qualsevol martingala o campanyeta. Més ens val esmolat ben bé les eines (dels cor i de la intel·ligència), per si un cas.

Sols tots plegats —o almenys coordinats— els podem fer front. Ens cal una "oposició de concentració nacional catalana" front a l'aznarisme. Sols units podem esser un pol d'atracció i un punt de referència (com Coalició Canària o almenys CiU) per als nostres conciutadans.

A l'Índia, sota l'Imperi Britànic, els invasors anglesos donaven suport a la divisió de castes per mantenir llur domini. Igualment a la mili sovint els mateixos oficials han promogut les *novatades* per mantenir dividits els soldats i poder exercir una autoritat més indiscutida. A Sud-àfrica l'*apartheid* dividí els zulús dels altres negres; i als Països Catalans, el Principat de la resta. "Divideix i venceràs", diuen tots els imperis racistes.

És moment de dialogar entre tots: és moment de posar dretes, esquerres i recels en segon lloc si no volem que facin de nosaltres allò que vulguin. En moment de crisi, cal esser enèrgics, i no dar espectacles de discòrdia.

És moment que tant els (pan)catalanistes per lliure com els dels partits fem una crida a la col·laboració total i denunciem els possibles infiltrats dedicats a sembrar-hi jull i discòrdies. Que n'hi deuen haver d'infiltrats: anau amb compte.

És moment de crear un Secretariat d'Informació i Propaganda per ampliar la base social del (pan)-catalanisme, massa reduïda sobretot a València i a les Illes. Això s'ha de fer des de fora dels partits però amb llur suport. L'ESTEL DE MALLORCA n'és un bon fòrum i exemple.

Posau-vos en contacte, si us plau aquest plantejament, amb: Fons de Documentació. C/ Benassal, 3-7-27. Castelló 12005. Plana Alta. Tel. 964/207607.

EUROPA ENS CAU MOLT LLUNY

Bernat Joan i Marí

Tenc la impressió que, malgrat teòricament som a Europa, Europa ens cau molt lluny. En la campanya per a les eleccions al parlament europeu no hi ha la passió, l'activitat febril i el debat que es generen, per exemple, en unes eleccions al parlament espanyol. I, malgrat tot, durant aquests pròxims anys s'ha de discutir el projecte de Constitució europea, amb tot el que això comporta per a cadascun dels països (reconeguts o no) que integren la unió.

Potser és per raó d'aquest allunyament que es poden observar tantes incoherències. Els dos partits majoritaris a l'estat, el PSOE i el PP, centren la seva campanya europea en les lluites que tenen a la regió espanyola. El seu localisme contrasta amb el discurs que solen fer sobre l'europeïtat d'Espanya quan no estan en campanya electoral. Pel discurs que gasten, tant PP com PSOE demostren la seva poca visió internacional i el seu regionalisme barat (per dir-ho en espanyol, que hi sona millor, la seva "política de campanario").

A l'àmbit dels Països Catalans, els liberals de Convergència i els democristians d'Unió s'han aliat amb els socialistes del PSM i els marxistes (S'hi defineixen encara?) d'UPV. I tot, per treure dos diputats, si poden, un per al Grup Liberal i un per al Grup Popular. Més incoherència, impossible.

Amb una Izquierda Unida arraconada al grup dels No inscrits del Parlament Europeu (fora, per tant, de tota capacitat d'incidència) i uns Verds fora de combat a causa de picabaralles legalistes, a l'esquerra l'única opció coherent és la de la candidatura Per a l'Europa de les Nacions (integrada, a Eivissa, per ENE i ERC). Es tracta d'una candidatura europeïsta i nacionalista catalana, d'esquerres, promotora dels drets civils i nacionals, ecologista i antimilitarista, integrada dins el grup Arc Iris i amb uns membres promotors de l'Aliança Lliure Europea. Ser coherent amb aquests plantejaments constitueix, a hores d'ara, un autèntic luxe.

El context que hem exposat evidencia, però, quelcom que ja intuïm: Europa cau tan lluny, que encara no existeix entre nosaltres ni noció del que ens podem jugar en aquestes eleccions ni consciència de cap tipus d'unitat entre un nosaltres indeterminat i la resta d'Europa.

I tenint en compte que encara no hi ha cap tipus d'ensamblatge entre el discurs polític espanyol i l'europeu, resta encara més clar que la sobirania, que la independència de la nació catalana, passa per l'enfortiment de la unitat europea. Europa ha de ser la més fidel aliada de Catalunya.

Serra Caball, un diputat totalitari

És urgent denunciar-ho: en Serra Caball, diputat al Parlament de Catalunya per CDC, és un totalitari. Proves? El proppassat 14 d'abril d'enguany, el regidor del Fòrum del Solsonès, senyor Francesc Riu, a petició del recentment constituït **Front pel Plebiscit** i amb el suport dels solsonins Guillermina Dach, Ramon Gualdo i Antoni Ramonet, entrà una moció a l'Ajuntament de Solsona on es reclamava als Parlaments de la nostra nació la convocatòria immediata d'un plebiscit per la independència de Catalunya.

Sorprenentment, el pseudo-independentista que ostenta el càrrec d'alcalde, senyor Llumà, no va donar la cara, perquè segons els seus companys s'havia trencat la mà. Amb què parla el senyor Llumà, amb la llengua o amb les extremitats superiors? Potser li van manar que anés a la tintoreria a fer-se pintar la "roja i gualda" al cervell? Així, Serra Caball, tinent d'alcalde i diputat al Parlament per CDC, féu de portaveu i anuncià que el seu grup votaria en contra si no es retirava la moció.

Sens dubte es preguntaran quines raons varen exposar. Qüestió que m'afanyo a aclarir i rebatre. En primer lloc, Serra Caball digué que no estava d'acord amb el redactat de la citada moció. Personalment, com autora de l'escrit, vaig pensar que aquell diputat tocava campanes. Per un moment vaig creure que havia presentat el meu text a un certamen literari. Em trobava al ple d'un ajuntament o a uns Jocs Florals? Què ha escrit aquest mini-dirigent per esmenar-me la plana? La seva actitud reflectia tot l'estil d'un "censor del imperio". Podien estar tirant pilotes fora d'aquella manera? Si el que calia era rebatre els arguments que s'hi aportaven? D'això no se'n parlà ni poc ni molt. Ningú discutí si han o no desmantellat la nostra indústria, si els pagesos i ramaders estan arruïnats, o si els comerços i les petites i mitjanes empreses cauen com a mosques perquè no poden pagar els impostos abusius que els reclamen. Per Serra Caball era el meu estil apocalíptic allò que el preocupava. Està clar, la consigna és sabuda: "Tot va bé", "no passa res", "anem endavant" i, aquells que ens atrevim a dir les coses pel seu nom, o som uns inconscients o uns catastrofistes.

Per acabar-ho d'adobar, Serra Caball sortí amb el tòpic que "no és el moment". No és sempre, de dues parts, una d'elles la que es decideix a reclamar el divorci? Per què no podem, els catalans, exigir la separació legal si l'altre cònjuge ens roba a cor que vols, empresona i tortura la nostra gent, crema els nostres boscos, ens pega, ens maltracta i assassina els nostres joves —Guillem Agulló— quan els convé? Si a més a més, hi afegiu que ens varen casar per la força i contra la nostra voluntat, la reclamació no pot ésser més coherent. Exigirem el divorci quan l'altra part apliqui allò de "la maté porque era mia"?

Voleu dir que l'obsessió per mantenir el càrrec i l'esplèndid sou de diputat no li han distorsionat, a Serra Caball, el sentit de la realitat? O ha estat la vocació secreta de *pitonís*, que va manifestar, el que li fa veure que vivim en el país d'Alicia i les Meravelles? Per què, si no, es dedica a gratar boles de vidre, ja m'explicaran per què va afirmar que perdríem aquest plebiscit? Com ho podien saber? Apliquen el mateix mètode d'anàlisi i previsió que feren servir per endegar l'operació reformista?

Però, el més greu de tot és el seu vot negatiu, car aquí va demostrar que és un totalitari. Un autèntic demòcrata pot posar-se en contra que el poble de Catalunya decideixi, mitjançant les urnes, si vol o no divorciar-se d'Espanya?

En sortir d'aquell recinte, els meus companys Isabel Soler i Santiago Espot em comentaren: "Carles M. Espinalt ha encertat tots els pronòstics. Aquells que posseeixen els càrrecs més rellevants s'han convertit en uns autèntics senequistes i com Sèneca s'han potejat tot el seu prestigi ètic i moral per donar suport al Neró de torn".

Amb tot, la meua satisfacció no tenia límits, havíem aconseguit el nostre propòsit: saber qui està a favor de Catalunya i qui està contra ella. En aquest moment, els ajuntaments favorables són: Gòsol, Saldes, Berga, Gironella, Vallcebre, La Quar, Olvan, La Vajol, Alp, Castellar del Riu i Avià. I els contraris: l'equip de govern de CDC de Solsona.

Tanmateix, com deia Carles M. Espinalt, tot català porta un independentista a dintre i l'únic que cal és aprendre a treure-li la pols. La confirmació d'aquest sentència és el vot favorable del Partit Popular, perquè tal i com deixà escrit el nostre mestre: "Els artífexs que creïn en cada català la clara imatge motivacional de la seva independència com a poble, seran els qui anorreïn per sempre més els obstacles que impedeixen portar-la a terme." Encarna Parreño

Coratge al Canal 4

Voldria encoratjar els qui han tinguda la idea d'adaptar els continguts i estendre l'espai d'emissió del Canal 4 a totes les Balears.

Per anar bé no haurien d'amollar davant els emperors de tota casta que ben segur hauran de botar. Que sàpi-guen cert que faran una millora de no dir en aquesta ter-ra. Perquè a les darreries del segle XX, una societat sense un canal de televisió propi, no pot anar ni amb rodes, du una magror massa forta de referents comunicacionals que la cohesionin, és una societat coixa. (La TV3 encara té l'assignatura pendent d'adaptar els continguts a tot el territori on la gent la veu i l'entén).

Ja que el Govern Balear, que és qui se n'hauria de cuidar, pareix que no hi va gaire falaguer, amb cap projecte televisiu propi, és estada una sort que hi hagi haguts homes condrets i valents que han posat fil a l'agulla i se són posats a fer feina per la dignificació, en el camp televisiu, de Mallorca i les seves illes germanes. Crec que tots els en podem estar agraïts. Fora rampa, a!lots!

JORDI CALDENTÉY

Resposta a n'Alemaný

Les veritats com una catedral llançades en el meu escrit "Contra hipérboles, moderació" contra les intolerants mentides de n'Alemaný, reflectides abans a l'article "Hipérboles", impactaren fort. El mateix periòdic a que anava destinat el meu escrit, ni es va veure amb coratge de publicar-lo sencer. Em censuraren —perdó, ara se'n diu resumir— els apartats més compromesos. De què teniu por, l'amo Antonio? Bé, aiximateix es dignà, tot empenyat, a fer-me una breu "aclaración" a l'article "respuestas". Serà ver allò de què les veritats couen? No dubtaria ni un moment a creure'l si digués que ja em té fitxat al banc de dades del seu ordinador personal.

No pot deixar, emperò, de sorprendre'm la gran habilitat que posseeix d'evitar tocar un per un els arguments que li expòs. Seria molt lamentable que un cervellet com el seu, sempre tan lluent d'idees gonelles, restàs, de sobte, com un rebost buit. Ara no té altra pensada que fer-nos creure que mallorquins, juntament amb catalans, bascs, aragonesos, castellans, valencians i gallecs hem inventat Espanya. Doncs si és això cert com afirma ell, ¿per quin motiu hem de demanar perdó per parlar la nostra llengua com si d'una insolència es tractàs? Per què la porten als tribunals? ¿Per què no se'ns reconeix l'humaníssim dret, al nostre poble, de conservar-la, enaltir-la i utilitzar-la

amb les mateixes garanties que els santanderins a Santander i els granadins a Granada? D'on ve aquesta expoliació fiscal que patim més pròpia d'una colònia africana que d'un país lliure amb pretensions democràtiques? Per quines cinc-centes els mandataris estatals només pensen amb nosaltres a l'hora de recaptar impostos? O vots un cop cada quatre anys en dia d'eleccions. ¿Hem de ser espanyols només per a pagar impostos o hem de ser-ho amb totes les conseqüències? ¿Per quina cosa entén l'amo Antonio ésser espanyol? ¿Quina Espanya propugna? ¿L'Espanya castellana?

Quant més va més bajanades escriu. Deixem de banda les infundades teories que inventa sobre la procedència dels meu llinatge. Per si no ho sabia, l'amo Antonio, el meu llinatge duu arrelat en aquesta illa més de tres generacions. Per tant, no sé quina casta de convers haig de ser. Seria un convers si, com vós, renegàs de la meua llengua i del meu poble. I ja que hi som, posats en aquest pla jo també podria afirmar que tots els Alemanys menen un 600 o que pasturen una guarda de porcs blancs. Quines ximpleries! No sé d'on treis les suposicions que els Martíáñez (amb accent, sr. Alemaný) hem d'ésser suecs. En què pensau? En l'amor de les tres taronges, pot ser?

Au revoir, poulet sorti de costure!

Antoni Martíáñez Lliteras

presenta aquest anunci i tindràs matricula gratuïta

superforma ZEUS

GIMNASIO ZEUS

AEROBIC (3 NIVELLS INTENSITAT - STEPS)

FITNESS - MUSCULACIO

FORMA I SALUT FISICA

LLOGUER DE PATINS

"IN LINE"

Gimnàs ZEUS, c/ Singladura 13, Ca'n Pastilla Tel. 26 22 14

Rigoberta Menxú parla sobre la castellanització i opressió contra els pobles indígenes

"Arriben i envaeixen la nostra terra, i si ens resistim ens empresonen i maten."
(Vell daiak, Malaisia)

Rigoberta Menxú, premi Nobel de la Pau, sol parlar clarament del genocidi dels estats colonials i centralistes contra poblacions i cultures autòctones. Els seus comentaris resulten ben sucosos, pensats en quixé (principal llengua maia) i que ara traduïm lliurement.

Diu: "A Guatemala, la majoria de la població, entre el 60-80%, és indígena, d'arrel maia, i s'hi parlen més de 20 llengües índies, escampades per tot l'interior de l'estat. Els indígenes solen treballar com a jornalers a les finques dels grans terratinents amb salaris de misèria. En aquests camps, els encarregats o caporals són "ladins", o sia castellanoparlants, de l'Orient de Guatemala, però molts també són indígenes del mateix altiplà. En deim indígenes *ladinitzats* —castellanitzats—, que ja tenen el tarannà explotador (trauen els diners de la gent treballadora amb multes de tota mena) del ladi; i del ladi dolent, perquè també n'hi ha de bons, de ladins. Aquesta gent és benestant, ha renunciat a les llengües indígenes i ja no s'hi entenen. Són de classe mitjana i es consideren guatemaltencs. Aquesta minoria de ladins i assimilats es consideren superiors, de millor sang, i tenen els indis com una casta d'animals. Els mestissos miren de no semblar indígenes, no volen ni sentir-ne a parlar.

Quan els indis anam als despatxos, hem d'agenollar-nos davant les autoritats; és part de la discriminació que vivim els indígenes. L'opressió cultural, que tracta de desfer els nostres costums per tal que entre nosaltres no hi hagi cohesió i acabem dividits, s'aguditza en les èpoques de dictadura militar".

Si ens adonam, tota la mecànica de la pressió castellanista és semblant ací i a Ameríndia: explotació econòmica, col·laboracionistes (*gonelles*) que odien allò que és propi, marginació idiomàtica i cultural, i de tant en tant —tant com els calgui— dictadures per accelerar el procés d'assimilació castellanitzant.

"A l'Orient de Guatemala sols els més vells parlen encara una mica de xorti. M'enfurismava perquè aquests companys s'havien deixat prendre llurs costums i cultura. Eren mossos i encarregats de les finques, caporals, oficials, soldats i comissionats militars. A mi, això em dava molt què pensar, car ells no ho havien pas volgut, ans els varen utilitzar salvatge. Mon pare ens deia: "Fillets, no cobegeu les escoles perquè ens furten els nostres costums". Aqueixa gent de l'Orient tenia més accés a escoles, però no a les professions. Per contra, els indígenes no coneixen un mestre... A voltes tenia ocasió d'oïr com "eduquen" els mestres: diuen que la vinguda dels espanyols era una "victòria". Tanmateix, la realitat diària de l'indígena ens parla altrament. Deien que els indígenes no sabien lluitar. Jo m'enervava, però guardava les meves energies per al treball de conscienciació entre el poble autòcton. Hom no ha d'acceptar aquesta mala educació que donen. El poble no ha de pensar igual que el poder si no vol ésser un poble colonitzat, que uns altres pensin per ell".

Igual que ha passat a la Catalunya Nord, a les ciutats valencianes i a la Mallorca occidental, el poder colonial i crioll ha pressionat, marginat i manipulat per castellanitzar la població nadiua. Però la resistència, enmig de l'opressió, pot prendre moltes formes:

"Quan vam començar a organitzar-nos, vam usar

allò que havíem après i amagat durant generacions. Els nostres parany i opinions que ningú no coneixia. Arriba un rector a les nostres aldees i tothom calla. Les dones ens cobrim, els homes abaixen el cap, tothom fa com qui no pensa en res. Però entre nosaltres bé que sabem opinar i enraonar".

Quan la repressió ha descarregat sobre un país,

sobre un poble mínimament autoconscient, les formes de resistència tenen més nervi i constància. Així, els bascos o els catalans del Principat, que tingueren institucions pròpies abans de la nit franquista; o els jueus, després de tantes guerres; són pobles avui cohesionats, amb una tenaç autosolidaritat, amb poques desercions. Sense patir, la gent no aprèn,

Rigoberta Menxú parla sobre la castellanització i opressió contra els pobles indígenes

disortadament no sols hem de sentir udolar el llop sinó que fins que no ens mossega preferim viure vides "normals". Ningú vol ésser heroi ni màrtir, i la història demostra tràgicament no repetida que tot això resulta indispensable. El pensament superficial, convencional, és *light* i tanca els ulls perquè les profunditats li donen mareig. La resistència nacional col·lectiva és sols el resultat de molts de patiments viscuts amb una certa consciència de la realitat.

Cal consolidar la solidaritat quotidiana (fins als més mínims detalls, com en una micropolítica) entre el poble colonitzat per tal de cohesionar-lo. Això és una presa de postura individual, i no pas un treball que es pugui fer des dels partits polítics nacionalistes i au. Guanyar-se el cor de la gent requereix uns valors de sacrifici i paciència evangèliques, tant si es vol com si no es vol. Però al final tindrem un poble amb un sol cor i sentir que sabrà plantar cara a la crueltat jacobina.

Puix que els pobles sense estat propi no tenen autoritats que siguin clarament benignes, els cal actuar "com els de Fuenteovejuna", amb una actitud espontània unida.

"El meu padrí, el pare de la mare, té més de cent anys i contava moltes experiències viscudes. Conta que ell ha arribat a viure, encara, l'esclavisme. Els primogenits indis havien d'ésser esclaus dels blancs: en qualsevol moment anava el terratinent a buscar-lo i ell l'havia d'acompanyar. Mon pare ens deia: "Fills, només que tingueu temps, xerrau amb l'avi, ell sap que feien els nostres avantpassats". L'avi diu que, de petit, veia gent de més de 115 anys, vius, i que són els aliments químics els culpables d'escurçar la vida. Deia que la causa de la nostra situació són els espanyols, que ens saquejaren, violaren les dones i àdhuc les reines maies... I per això els "ladins" i també els "caxlans", o sia, de dues sangs, indígena i espanyola:

mestís. Els caxlans són uns lladres", deia l'avi, "no els cregueu, servau les coses antigues".

Matar és una cosa monstruosa, per a nosaltres. Per això sentim tanta indignació per la repressió genocida de l'exèrcit. Quan l'exèrcit estatal de Guatemala ve a emportar-se'n els homes indígenes, fa malbé la nostra cultura i sabem que ja no tornaran a ésser els mateixos. I no sols això: els utilitzaran per matar altres indígenes".

A Guatemala, l'Estat crioll hereu de la colonització castellana ha protagonitzat el pitjor genocidi contra els indis del present segle, i amb els mètodes de tortura i crims massius més horripilants del món.

"Allò que als indígenes més ens dol és que troben bonic el nostre vestit violat típic, però la persona que el duu és com si no fos ningú.

A les escoles celebren també la Diada de Tecum Uman, un heroi quixè mort pels castellans. Però és una festa per als ladins, amb el matís que ells en parlen en temps passat, mentre que nosaltres seguim lluitant, i molt que patim. Tampoc no celebren, els indis, la Festa de la Independència de Guatemala (com és anomenada pels castellanoparlants), que per als indígenes no fou sinó més dolor, més esforços grans per no perdre les arrels. Sols la celebra la classe mitjana cap amunt. Quan venen mestres a les aldees, comencen a introduir la idea del capitalisme. Els mestres volen celebrar la Festa de Guatemala uniformant els nins indígenes, tots disfressats d'un sol color, i volen que els pares els comprin sabates. Però els indígenes prefereixen no tenir estudis abans que "ladinitzar-se", i diuen als mestres: "No, ací no en volem, de mestres que castellanitzin els nostres fills".

L'autèntica festa dels indígenes és celebrada amb marimbres, que toquen els indis de l'aldea amb uns pocs instruments. Es posen màscares blanques i vermelles, que representen els espanyols. Es diu el "Ball de la Conquesta" i representa l'autèntica ideologia indígena que denuncia la conquesta castellana".

Quan un poble és conquerit per les armes (sia indi o català) és mantingut en diversos graus de marginació, submissió i esclavatges. Amb el temps, pot recuperar-se o anar a pitjor i acabar desapareixent. La solidaritat interna (cohesió nacional) és condició necessària, però no pas suficient, per guanyar la llibertat. Però cal també unes bones relacions i el suport internacional. Per contra, la castellanització és la tàctica per colonitzar-nos mentalment, que és manera més subtil i eficaç de manipular-nos: però la raó última és l'explotació econòmica del poble sotmès. Ara bé, podem veure amb quin fanatisme, intolerància i malícia el Partit Popular de n'Aznar és dedica a calumniar i perseguir la llengua catalana, principal obstacle als seus plans assimilistes i colonialistes: colpegen la llengua perquè volen els nostres doblers.

Tanmateix, una llengua sols pot normalitzar-se plenament des del poder. Els mecanismes sociolingüístics de tota societat són molt rígids i lents i arrossegueu una inevitable i descomunal rutina: és una batalla molt dura i llarga de pelar. Per açò podem, en part, avançar anant directament a desemmascarar la raó darrera de tanta fúria infernal del senyor Aznar: l'espoliació fiscal dels Països Catalans, discurs que ens és favorable i que cal repetir incansablement fins que tothom el conegui i repetesqui. En definitiva, és possible que perdem o quasi la llengua catalana a molts indrets dels Països Catalans (com quasi s'ha perdut els gaèlic a Irlanda, o s'ha danyat greument l'euskera), però aconseguiríem les eines econòmiques i polítiques que necessitem.

Tot plegat requereix, sempre i sense excusa, una moral de resistència i sacrifici no massa comuna entre mallorquins o valencians, però que podem aprendre de les arrels cristianes del nostre poble. Aquesta moral de sacrifici (i no sols de lluita, que a la llarga no és tan eficaç) cal que la duguem amb joia, creativitat i audàcia. Als catalans, ens cal més sacrifici acceptat i més audàcia. I això és el rerafons espiritual profund que no tots els pobles saben o volen redescobrir. **Jaume Tallaferro**

APARTHEID LINGÜÍSTIC A MALLORCA

Editorial

L'ESTEL DE MALLORCA es vol solidaritzar amb n'Antonina Pujol i Bosch, víctima de maltractaments morals i d'amenaces pel sol fet de parlar mallorquí davant dos Guàrdies Civils de Tràfic. L'incident ètnic i racista va ocórrer el passat dia 10 de maig. Felicitam la víctima pel valor i el coratge de denunciar els fets a l'opinió pública, a la premsa i als jutjats de guàrdia.

I és que encara hi ha qualque guàrdia civil racista del Ku-Klux-Klan, més ase que un taleca, que ja des del primer dia que trepitja terra mallorquina es creu ésser qui per perdonar-nos la vida. De partida molts colonitzadors arriben a les colònies d'ultramar convençuts amb la idea que els indígenes hem d'acotar el cap humilment i hem de besar-los els peus. Ignoren i/o desprecien olímpicament el marc legal actualment vigent: Constitució, Estatuts d'Autonomia i Lleis de Normalització. Per res serveixen tals disposicions legals a l'hora d'evitar fets com aquest si no es produeix un canvi de mentalitat per part dels forasters -als USA oficialment també està abolida l'esclavitud, emperò tots sabem amb quins fums de superioritat els blancs encara miren els negres. De cada dia es fa més evident la necessitat de crear un cos de policia nostre i delimitar el nostre territori -els Països Catalans- mitjançant la proclamació del català com a llengua nacional. Únicament així ens desferrarem de damunt paparres odioses com aqueixes.

BALTASAR PORCEL: UN CA LLEPÓ

El Sr. Baltasar Porcel ja n'ha tornades a fer de les seves. L'altre dia, durant l'acte de presentació de la seva última novel·la a Palma, no va trobar altra forma de promocionar el seu llibre que investint d'una manera injusta i estúpida contra Josep Mª Llompart. Al Sr. Porcel ja el coneixem de fa molt de temps. De fet, no és el primer cop que es carrega Josep Mª Llompart. Recordem tan sols que poques setmanes després de la seva mort ocorreguda dia 28 de gener de 1993, Porcel va escriure un article titulat *Literatura antropofaga* (UH 19.2.1993) en el qual afirmava: *A juzgar por nuestras necrológicas, poseemos los mayores genios de la humanidad. El último, el poeta J. M. Llompart, aclamado a pie de tumba, cuando su obra pasa inadvertida y es simplemente de buena escuela, lo que por otra parte ya es bastante.* Fa la sensació que al Sr. Porcel li molesta tot allò que li fa ombra i que aprofita la més mínima ocasió per treure's espines que dur clavades des de temps enrera, altrament, com s'explica aquesta insistència i aquesta fixació? Dia 4 d'agost de 1990, el diari UH publicava una carta del també desaparegut Jaume Vidal Alcover on rebatia un article de Porcel que parlava amb un aire displicent i suficient de Manuel de Pedrolo amb motiu de la seva mort. Bé

es veu que això d'entrar a mata-degolla amb els escriptors quan es moren ja ha esdevingut una pràctica necròfaga habitual del Sr. Porcel. Ja es va ficar amb en Pedrolo, després amb en Llompart... I és que ja ho hem dit, el Sr. Porcel té una al·lèrgia rabiosa contra tota aquella persona que li pugui fer ombra. Escatima elogis i reconeixaments a persones que són del seu gremi com Pedrolo, Llompart, Vidal Alcover, etc. etc. mentre en canvi no mira prim a l'hora d'ensabonar un falsari mentider com l'historiador anticatalanista Alvaro Santamaría de qui va dir: *Mi propósito hoy me enorgullece: rendir un homenaje a Alvaro Santamaría (...) el historiador insular más importante habido en las Baleares desde José María Quadrado* (UH 16.V.1990). Uro! Lleva rates, home! No serà tant! Com ja haurà endevinat el lector, nosaltres no tenim massa simpaties pel botifler Sr. Porcel de qui no hem entrat a parlar de les seves novel·les. Això ja és un altre tema. Per acabar ens fa il·lusió reproduir la cançó d'Els Pets, *Jo vull ser rei*. Així tot Mallorca podrà saber quin concepte tenen de Porcel per Tarragona i la resta del Principat:

Jo vull ésser rei
ser per collons cap de l'estat.
Tenir-ho tot fet
només per ser fill de papà.

Fer-ho tot bé,
mai ser escollit, mai ser votat,
sempre trobar
la moto amb el botó engegat.

Tan avorrit d'estar envoltat
per una colla de llepons
suant infal·libilitat
com un cacic o un dictador.

Fotre un polvet
amb la total seguretat
de que el xiquet
tindrà el futur assegurat.

Tenir en Porcel
per poder-me defensar
o fer un discurs
que ben segur aplaudiran.

Jo sé que som iguals
davant la llei
perquè collons
jo mai podré ser rei.

Reivindicar
el que em va col·locar on sóc
sense parlar
res que no sigui l'espanyol.

I viatjar molt sigui oficial
o per plaer
que ja se sap
que a Suïssa s'esquia molt bé.

JOSEP ALBERTÍ I BARTOMEU CABOT, DOS ALIENATS MENTALS TAMBÉ PRODUCTE DE LA COLONITZACIÓ (Segona Part)

La provocació, un art complex i perillós.

La provocació és un art complex i perillós com un ganivet de doble tall. Albertí i Cabot n'han oblidat una regla fonamental que diu: **mai no facis una promesa que saps que no podràs complir. Mai no facis una amenaça que saps que no podràs fer realitat.** Un acte de provocació és sempre una acció arriscada perquè hi ha un factor que mai no està sota control: la reacció del provocat. Si fa no fa, és com jugar a truc i tirar-se un farol. Un bon jugador de cartes és un actor consumat que sap infondre versemblança i convicció al seu personatge. Si un tafur fa una fanfarronada i el seu contrincant se'l creu és un eixerit. En canvi si l'adversari no s'empassa l'ham i accepta l'envit, aleshores aquell fa el ridícul i queda com un vulgar pipioli mereixedor de l'escarni general. Què vull dir amb això? Doncs amb això vull recordar senzillament el que ja vaig dir a la taula redona d'Inca instants després que Albertí i Cabot se n'anassin: **Qui amenaça i no pega com un ase quedat.** En aquest aspecte, l'actuació teatral d'Albertí i de Cabot em va semblar patètica i decepcionant perquè sinó ja em direu: hi ha res més carrincló que el pallasso Bartomeu Cabot esgargamellant-se i cridant: **Jaume Sastre! Fill! de puuutal Mariconarro! Te mataré! Te mataré en veure't!** Però què passa aquí? De què anam? És que Bartomeu Cabot té algun problema a la vista que no sapiguem? Albertí i Cabot em tenien allà mateix, just davant els seus nassos, per què ni tan sols van intentar agredir-me? És que no anaven prou gats i mamats? O encara pitjor, és que no s'atreveixen a matar mirant fredament els ulls de la víctima i necessiten fer-ho a traïció, per l'esquena i des de darrera una cantonada?

Josep Albertí i Bartomeu Cabot van tenir una ocasió magnífica per intentar matar-me; allà en un acte públic, davant les càmares de TV, davant dotzenes de testimonis i de càmares fotogràfiques. D'haver-ho fet ben segur que les imatges haurien donat la volta al món, però per quina raó oculta no ho van fer? Idò no ho van fer per la poderosa raó que són dues bestioles inofensives. A mi Albertí i Cabot no m'enganyen i no em venen gat per llebre. Sé qui són i els conec perfectament perquè vaig ésser l'any 1978 un dels fundadors d'El Correu de Son Coc i vaig participar en les accions més sonades i espectaculars de Taller Lluàtic com, per exemple, **Pentinant Venus** el juny de 1981. Albertí i Cabot podran embambar quatre jovenel·los despistats i indocumentats que no els coneixen de temps enrera, però a mi aquests dos monejats de barrisc que van de milhomes no m'enganyen. Ja es poden disfressar de caps rapats, ja es poden entaforar botes paramilitars; per més que udolain, cridin, escainin, lladrin, amenacin, llancin botelles, etc. etc. Tanmateix tot és inútil. No-res. A mi, aquestes dues bledes assolellades no m'impressionen. Ho diré net i pelat: els conec més que la cotorra que els va parir! Els conec més que ells no es coneixen a si mateixos i sé de quin punt es calcen i del que són capaços. És per tot això que mentre van escenificar la seva opereta bufa vaig romandre impassible i no vaig perdre la calma en cap moment.

Albertí i Cabot: dos animals entranyables.

Segurament bastants persones quedaran sorpreses del que diré tot seguit però més enllà de les falses aparences, Josep Albertí i Bartomeu Cabot són dos animals entranyables que mai no han romput un plat i que són incapaços de matar una mosca. Precisament per això, precisament perquè són dos porriols tendres i de cotó fluix s'amaguen darrera aquesta imatge calculada de mata-setzes durs, cruels i violents: **Nosaltres, Taller Lluàtic i el nostre El Correu de Son Coc, compareixem davant els vostres esquelets com la semença més provocadora de la sida, disposats a encular-vos i violar-vos fins fer néixer quatre rius de sang, dins els vostres orificis més negroides, dins els quals ens hi rentarem els pèls del nas** (7). Al fons de

tot, però, Albertí i Cabot mai no s'han desempallegat del pòsit hippie i franciscà dels anys seixanta. Voleu que aprofundim una mica més? Doncs si agafam, per exemple, Josep Albertí, allà on el veis, aquest pinxo fanfarró bufanúvols i perdonavides que tot lo dia diu que ha de matar i ha de matar i ha de matar, bé idò en la vida quotidiana resulta que aquest tocatimbals és afectat d'aversió irracional a la sang, a les ferides i a les operacions. Així que ja ho sabeu: el cap de suro poca traça Josep Albertí no pot resistir la "forta" sensació de veure una taca de sang sense marejar-se i tenir basques. Després d'això ja em direu com aquesta floreta estreta de pit pot parlar de matar qualcú si a l'hora de la veritat resulta que al primer esquitx de sang ja ha caigut estès enterra com un sac de patates.

Josep Albertí i Bartomeu Cabot han ficat la pota com uns ingenus principiants i s'han endinsat en un carreró sense sortida. Per començar aquests dos espantaocells amenacen de mort i no fan efectives aquestes amenaces amb la qual cosa fan el ridícul i queden com uns ases. Però, per altra banda, si haguessin agredit, aleshores encara hauria estat pitjor perquè haurien tirat per la borda la tradició llibertària i anti-repressiva de Taller Lluàtic que es remunta com a mínim al **Comunicat Antirepressiu Lluàtic** (desembre de 1976) que es va fer amb motiu de l'exposició a la galeria **4 Gats, Pro-Amnistia i Drets Humans** (8).

Albertí i Cabot s'han convertit, doncs, en dues mòpies que han perdut el sentit de la realitat, de la noció del temps i del transcurs de la història. Es miri pel cantó que es miri, han acabat essent l'al·legoria vivent de l'anacronisme més histriònic i pueril. Obcecats dins la seva follia, plantegen una batalla esperpèntica que correspon a unes altres coordenades en l'espai i el temps. Josep Albertí i Bartomeu Cabot tenen un perdigó a l'ala i se'ls ha aturat el rellotge, per una banda, al París d'entreguerres (1919-1939); per altra a la guerra de 1936; i finalment, per acabar-ho d'adobar tampoc no s'han adonat de la caiguda del mur de Berlín el novembre de 1989. Aquells dos fantasmes, encara es pensen que som en temps del procés històric a Maurice Barrès (1921), de les bregues a bastonades entre Tristan Tzara i André Breton (1923), del pamflet insultant, *Un cadàver*, dedicat a Anatole France amb motiu de la seva mort (1924), de la batalla campal en el sopar d'homenatge a Saint-Pol-Roux, etc. etc. quan en realitat si els Països Catalans de finals del segle XX s'assemblen a França no és a la França d'entreguerres sinó a la França dels anys 1940-44 ocupada pels nazis. Aquí rau per a mi un dels nusos vitals de la qüestió. Al meu entendre, Albertí i Cabot fan una lectura errada i distorsionada de la realitat, cosa que els ha portat tot seguit a uns plantejaments incongruents i estantissos.

Els moviments d'avantguarda d'entreguerres: Dadà i el surrealisme.

La primera Guerra Mundial (1914-1918) va provocar un col·lapse dins la forma de pensar de la joventut europea. Dia 1 de juliol de 1916, al cabaret Voltaire de Zurich, a la neutral Suïssa, un grup de desertors van fundar entorn del rumà Tristan Tzara, el **Dadaïsme**. En acabar la guerra, aquest moviment de revolta es va propagar com un incendi per les runes d'Europa i va trobar destacats seguidors: Marcel Duchamp, Man Ray, Hans Arp, Hugo Ball, Picabia, Max Ernst, etc. En síntesi, **Dadà** planteja una burla insultant, corrosiva, agre i desesperada contra la demència col·lectiva que, sota la invocació d'uns valors burgesos (**Déu, Pàtria i Religió**), havia empès milers de joves a morir d'una manera absurda a les trinxeres de Verdun. Directament relacionat amb **Dadà**, cal esmentar el **Surrealisme**, el moviment d'avantguarda que va marcar tota una època i que va obtenir ressonància mundial. Dintre els autors que directament o indirecta van estar relacionats amb el surrealisme, hi ha la flor i nata dels creadors del segle XX, des d'André Breton, Salvador Dalí, Luis Buñuel fins a Georges Bataille, Paul Eluard, Benjamin Peret, Giorgio de Chirico, Joan Miró, René Magritte, Antonin Artaud, etc. etc.

Els surrealistes no van dissimular gens el seu odi ferotge contra el militarisme i les idees burgeses que havien provocat la barbàrie, la destrucció i la matança generalitzada de la I Guerra Mundial. Sarane Alexandrian al llibre *André Breton par lui-même*, afirma: els

surrealistes formaven part d'una generació que s'havia vist arrossegada a la guerra i per això sentien un rancor i un fàstic insuperables. Després de l'armistici, varen tenir necessitat de cridar la seva ràbia a tot un món de burgesos opulents i responsables, disposats a llançar, en nom dels seus interessos, una altra generació cap a sinistres aventures; varen voler saquejar la cultura, la literatura i l'art dels burgesos que reflexaven el seu domini odiós (9). Al *Segon manifest surrealista* datat l'any 1930 es pot llegir: **Tot està encara per fer, tots els mitjans són bons per anihilar les idees de família, pàtria i religió.** Unes línies més avall parlaven del desig permanent de burlar-se salvatgement de la bandera francesa, de vomitar d'oi davant tots els sacerdots (10). Luis Buñuel, va comentar a Max Aub al llibre *Conversaciones con Luis Buñuel* (1984): **Els estrangers no firmàvem més que els textos anodins o els que es referien exclusivament a temes artístics. Quan es tractava de quelcom seriós, de cagar-se en la família, en la pàtria, en la bandera, això sols ho signaven els francesos. Anaven amb molt de compte** (11). Sens dubte un dels escàndols més grossos, segons conta Luis Buñuel a les seves memòries, *Mi último suspiro* (1982), va ésser el protagonitzat per Georges Sadoul i Jean Caupenne quan l'any 1930 van enviar una de les més belles cartes d'insults de la història del surrealisme (Buñuel dixit) (12) al número u de la promoció d'aquell any de l'acadèmia militar francesa de Saint-Cyr, un tal Keller. L'afer va ésser molt sonat i basta afegir només que, a causa de l'enrenou, Sadoul va haver de fugir de França una temporada -se'n va anar a Moscou amb Louis Aragon i Elsa Triolet per no haver de complir una condemna de tres mesos de presó- mentre Caupenne es va veure forçat a demanar disculpes públicament a l'Estat Major francès.

Com ja he dit abans, la gran ensopegada de Josep Albertí i de Bartomeu Cabot és que, per una banda, no han tingut més remei que haver de parlar, encara que sigui de passada, dels mecanismes de colonització espanyola (13), però per altra actuen com si els Països Catalans fóssim un imperi colonial consolidat com la França d'entreguerres. Aquí és on llenegen i la caguen d'una manera descomunal i espantant. Albertí i Cabot pixen fora de test i mesclen ous amb caragols. Per un cantó reconeixen que som una colònia d'Espanya, per altra, però, imiten al peu de la lletra el pamflet de l'any 1.924 en el qual els surrealistes vituperaven Anatole France, la glòria nacional francesa que representava la *grandeur*, la poesia patriòtera, putrefacte i grandiloqüent escrita per a les associacions d'ex-combatents, etc. etc. Extrapolen l'hostilitat dels surrealistes dels anys 20 i 30 contra les idees de *Religió, Bandera, Família i Pàtria* mentre ignoren que els mateixos surrealistes, encapçalats per Breton, l'any 1.939 van acceptar el principi de la unió i de la solidaritat dels francesos davant el perill comú tot i abandonant vells eslògans com **Res de defensa nacional en un règim capitalista** per tancar files i ajuntar forces contra els invasors nazis.

Jaume Sastre (Continuarà...)

NOTES:

7) El Correu de Son Coc núm. 9. *Interrogatori policial pornogràfic (Procés a la cultura catalana III)*, Josep Albertí i Bartomeu Cabot, 9 de gener de 1991.

8) Lluís Maicas, *Dossier de la Nova Plàstica a Mallorca*, Ed. Berenguer d'Anoia, Inca 1980, pàg. 114.

9) Sarane Alexandrian, *Breton par lui-même*, Ed. du Seuil, París, 1971, pàg. 101.

10) André Breton, *Manifestos del surrealismo*, Ed. Guadarrama, Madrid 1974, pàg. 168.

11) Max Aub, *Conversaciones con Luis Buñuel*, Aguilar Ed., Madrid 1984, pàg. 55.

12) Luis Buñuel, *Mi último suspiro*, Plaza & Janés SA, Barcelona 1982, pàg. 118.

13) Josep Albertí i Bartomeu Cabot, *Neteja Ètnica. Còctel Molotov (Procés a la Cultura Catalana V)*, Inca 10.III.1994.

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

Dolores Vilchez (botiguera). Això no és just. Els mallorquins som aquí per defensar lo nostre. Votarem partits nacionals de Mallorca per començar.

Maria Adrover (botiguera). Aquesta gent del PP no ens estima. Hem de votar els mallorquins del PSM.

Isabel Rosselló (botiguera). Aquests que comandan a Mallorca no tenen vergonya. El PP i el PSOE van contra la llengua dels mallorquins. Hem de votar Esquerra Republicana de Catalunya si volem tenir mitjans de comunicació en català.

Francisca Vich (canvi de moneda). Aquesta partits espanyols que comanden ens fan molta d'injustícia. Tots els qui vivim i estimam Mallorca hem de votar partits nostres com el PSM, ERC o UM.

Rafel Sureda (s'Estanyol). Aquesta gent que comanda a Mallorca no ens estima gens. Hem de votar partits mallorquins que defensin els nostres interessos.

Mateu Pasqual (Can Mateu). El PP i el PSOE no miren per nosaltres. Hem de votar partits mallorquins, com UM, que defensa Mallorca.

Catalina Canyelles (florista). No està gens bé. Si els mallorquins no ens imposam, aquesta gent que comanda ens faran perdre les nostres arrels. Hem de votar partits mallorquins. El PP i el PSOE són partits espanyols.

Maria Riutort (Guay). Els mallorquins hem de conservar les nostres coses. Jo sempre he votat partits mallorquins. El PP i el PSOE no miren per nosaltres.

Catalina Grimalt (Can Pere). El mallorquins hem d'anar davant, per qualche cosa som a Mallorca. Hem de votar els mallorquins del PSM, ERC i UM, si volem comandar a ca nostra.

Margalida Matamales (botiguera). Molt mal fet! Tan garrida que és Mallorca i tan bona gent que som els mallorquins! Si n'hi ha qualcun de dolent és que ha vingut de fora... Ens deixam trepitjar... Tots els mallorquins hem de votar partits d'aquí i tendrem un govern nostre.

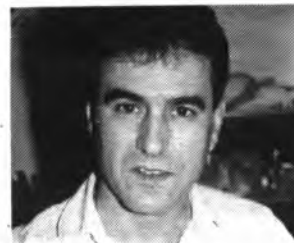
Tino Aguiló (Nautilus). Això és una injustícia total! Hem de votar partits mallorquins d'una puta vegada i treure en Canyelles a fora de Mallorca.

Antonio Barragán (botiguera). Això no és just de cap de les maneres. Hem de votar Unió Mallorquina, un partit que defensa els interessos de Mallorca.

Miquel Garau (rent a car). Aquesta gent del PP no estima els mallorquins. Només estima els doblers i en Felipe González és més de dretes que d'esquerres. Hem de votar partits mallorquins si volem tenir mitjans de comunicació en la nostra llengua.

Tomàs Ojeda (Dos Toros). Els nadius teniu tot el dret a tenir mitjans de comunicació en la vostra llengua. Els qui governen han de respectar i promoure la llengua de Mallorca.

Joana M. Ripoll (botiguera). Mallorca és de tots manco dels mallorquins. Jo sempre vot partits nacionals mallorquins, i quan tots els mallorquins facin el mateix començarem a anar bé.

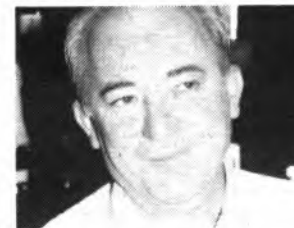

Rafel Adrover (botiguera). No és just. No ens estimen gens aquests que comanden. Hem de votar partits mallorquins com UM, PSM o ERC.

Antoni Sureda (botiguera). Això és una mostra de la colonització que patim per part de Castella. El Govern Balear —i me sap molt de greu perquè som militant del PP— no ha estat a l'altura del moment històric que ens ha tocat viure. Des del Decret de Nova Planta, ara fa 280 anys, no havíem tengut cap oportunitat com aquesta per reorganitzar el nostre poble, i no l'hem aprofitada.

Joan Cervera (botiguera). Això no té perdó. Ni en Canyelles ni en González miren pels mallorquins. Hem de votar partits mallorquins que defensin lo nostre.

Xosé A. Oro (restaurant Oasi). Això no és correcte. El Partit Popular no ha fet res ni farà res per nosaltres. Hem de votar partits mallorquins que defensin lo nostre.

Francisca Duran (botiguera). Aquesta gent del PP no mira gens pels mallorquins. Hem de votar partits d'aquí, partits com ERC, PSM o UM, que miren pels mallorquins.

Mateu Soler (Talaiot). Hem de votar UM si volem tenir mitjans de comunicació en la nostra llengua.

Pep Thomàs (articles de pesca). Aquests que comanden no estimen els mallorquins. Som mallorquí i m'agrada lo mallorquí, però no puc escoltar emissores en mallorquí perquè no n'hi ha.

Maria-Cristina Verd (botiguera). Això és una vergonya! Pareix que no vivim a Mallorca! El PP i el PSOE no estimen les nostres coses i van contra la nostra llengua i cultura. Hem de votar partits nacionals nostres com ERC, PSM o UM.

Antoni Rosselló (joier). Hem de defensar ca nostra. En tot allò que sia defensar Mallorca vull ésser el primer. Hem de votar partits mallorquins al cent per cent.

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

Matrimoni Bosch-Veny (L'Estiu). Almanco n'hi ha d'haver la meitat per als mallorquins. Aquest govern del PP no ens estima gens. Hem de votar partits mallorquins que defensin les nostres coses.

Matrimoni Sureda-Artigues (botiguers). Està molt mal fet. Nosaltres només escoltamos emissores catalanes. Hem de votar el PSM si volem tenir mitjans de comunicació en català.

Família Mesquida (Can Perdigó). Totalment injust! Hem de votar partits mallorquins que defensin els nostres costums, la nostra llengua, les nostres tradicions i els nostres doblers.

Miquel Sansó-Wilma Keller (Arc Iris). Això no és just. El Govern del PP no ens defensa. Hem de votar partits mallorquins com UM, PSM o ERC, si volem tenir mitjans de comunicació en mallorquí.

Xisca i Antonia. Això no està bé. Aquesta gent que comanda no mira pels mallorquins. Hem de votar els nostres partits, els partits mallorquins, que són PSM, ERC o UM.

Mali Yaw-Patricia Sastre (botigueres). Això no està bé. És una cosa totalment il·lògica que no hi hagi mitjans de comunicació en català a Mallorca.

Joan i Encarna (jocs recreatius). És injust. Hem de votar Unió Mallorquina i tindrèm les coses en mallorquí.

Margalida Garcies-Antònia Gayà (botigueres). És molt injust això. En Canyelles no ens estima. Hem de votar el PSM, que defensa les coses mallorquines.

Caterina Farinhas (canvi de moneda). No és just. Aquesta gent del PP no ens estima. Hem de votar ERC i aconseguirem la independència.

José García (fotògraf). Aquesta gent del PP i del PSOE tiren cap a Espanya. Hem de votar partits nacionals mallorquins si volem mitjans de comunicació en la nostra llengua.

Matrimoni Amer (Ca s'Artanenca). Això no és gens just. Hem de votar partits mallorquins que defensin lo nostro.

Matrimoni Amer-Llites (botiguers). Està mal fet. Tots els mallorquins hem de votar Unió Mallorquina i llavors ho tindrèm tot en mallorquí.

Joan-Pere Alzamora (botiguer). Això és molt fotut. Hem de votar partits catalans com ERC i podrem ésser independents d'Espanya.

Joan Gomila (apotecari). Això està molt mal fet. Aquesta gent que comanda a Mallorca estan fermats a Madrid. Hem de votar partits mallorquins que defensin les nostres coses.

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

Maria Madrona (botiguera). És una vergonya. En Canyelles se'n pot anar a ca seva perquè no ens arregla res. Hem de votar partits com ERC, PSM o EU, que miren per nosaltres.

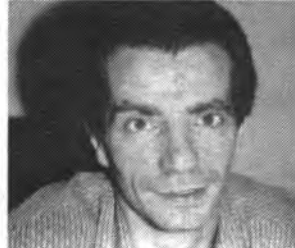
Assumpció Fullana (Bar Tomi). Això no m'agrada gens. N'hi ha d'haver per a ells i per a nosaltres. El Govern Balear ho ha d'arreglar. Hem de votar UM.

Maria-Joana Sansó (botiguera). Jo trob que no, que no és just. Hem de votar partits mallorquins com ERC, PSM o UM que estimen i defensen la nostra llengua.

Maria A. Padilla (Es Pop). Els mallorquins no tenim gens d'autoritat. Deixam que els espanyols ens comandin. Nosaltres mateixos hem de posar emissores i diaris.

Jaume Brunet (gestor administratiu). Això és injust. El Govern Balear ens ha fallat. Hem de votar el PSM si volem tenir mitjans de comunicació en català.

Antònia Galmés (Gran Chic). Ho trob injust. Hem de votar partits que defensin Mallorca, com ERC, PSM o UM, si volem tenir mitjans de comunicació en la nostra llengua.

Magdalena Vives (botiguera). Això és injust. Hem de votar partits nacionals mallorquins, que defensen les nostres coses.

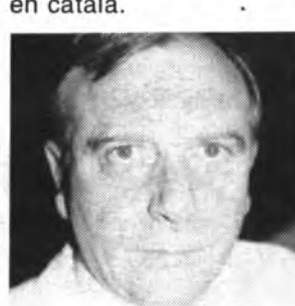
Miquel Planisi (Teus i Meus). No és just que tot estigui en foraster. Jo sempre vot UM, que vol conservar la nostra llengua i els nostres costums.

Antoni Domínguez (botiguera). Ho trob molt injust. Hem de votar els mallorquins d'ERC, PSM o UM, perquè en Canyelles no estima les coses mallorquines.

Guillem Nadal (Can Marit). Això és una injustícia. És incomprendible que en dotze anys el Govern Balear no hi hagi posat remei. Hauré de votar partits nacionalistes mallorquins.

Gaspar Forteza (president de s'Agrícola). És ben hora que lo mallorquí prevalessi i que agafem consciència de poble. No hi ha cap dubte que si votam partits mallorquins com UM tendrem mitjans de comunicació en la nostra llengua a Mallorca.

Bartomeu Muntaner i senyora (s'Ametler). Això no està bé. Aquesta gent que comanda no mira pels mallorquins. Hem de votar els nostres partits, els partits mallorquins, que són PSM, ERC o UM.

Manuel Pérez (Bar Melis). Éstic ben a favor que es posin emissores i diaris en mallorquí. Ni el PP ni el PSOE miren pels mallorquins. Hem de votar partits nacionalistes, com el PSM, ERC o UM, si volem estar bé.

Isabel Llinàs (licors). Això està ben mal fet. Hem d'exigir al govern Balear que ens tinguin en compte, als mallorquins.

Joan Cladera (S'Aguait). És injust. Hem de votar UM si volem tenir mitjans de comunicació en Mallorquí.

Joana Puigserver (Gogo). És injust. Hem de votar partits mallorquins, que ens estimaran més que aquesta gent que comanda.

Catalina Artigues (botiguera). És ben injust. Hem d'arreglar aquesta injustícia votant partits mallorquins com ERC, PSM o UM que defensen lo nostre.

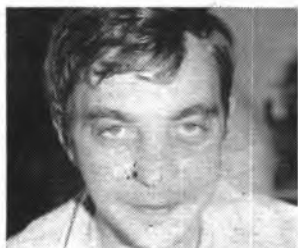
Pere Femenies (Bar Mateu). És injust. El PP i el PSOE només miren pels espanyols. Hem de votar els partits mallorquins PSM, ERC o UM, que miren per nosaltres.

Pere Nicolau (Tot Temps). Jo no estic en contra dels forasters, però tampoc estic en contra dels mallorquins. Sempre he estat del PP, però trob que en qüestió de mitjans de comunicació en la nostra llengua, aquest partit no ens afavoreix gens. Hem de votar partits mallorquins que defensen lo nostre. Jo votaré UM, l'únic partit nacionalista de dretes.

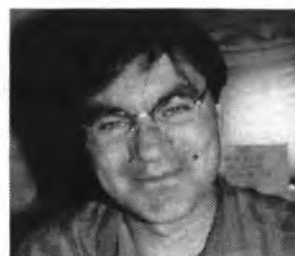
Maria Vives (botiguera). És una vergonya que ens facin això. En Canyelles, en dotze anys, no ha fet res per arreglar-ho. UM, PSM o ERC ho arreglaran si els votam.

Gabriel Bauçà (Bar Gabriel). Això és injust. Els espanyols ens arribaran a menjar. Hem de votar partits mallorquins si volem comandar a ca nostra i si volem tenir mitjans de comunicació en la nostra llengua.

Martí Riera (Can Martí). Aquesta gent que ens comanda dona preferència als de fora i, als mallorquins, ens margina. Hem de votar partits mallorquins com el PSM, UM o ERC, que defensen Mallorca.

Joan-Pere López (agent de viatges). És injust. Els mallorquins encara hi som i necessitem mitjans de comunicació en la nostra llengua si volem que hi hagi normalització lingüística.

Cion Llull (Pup s'Illot). Això és un desastre. Aquesta gent del PP i del PSOE no ens estimen gens. Hem de votar els mallorquins del PSM, ERC o UM, que ens defensaran.

Catalina Riera (botiguera). Molt mal fet! En Canyelles no ens estima. Hem de votar partits mallorquins, partits de ca nostra, que són el PSM, ERC i UM.

Francisca Nadal (Bazzar Porto Cristo). Això no està gens bé. Hem de votar partits mallorquins com UM, que defensen lo nostre.

**Vota
Per l'Europa
de les Nacions**

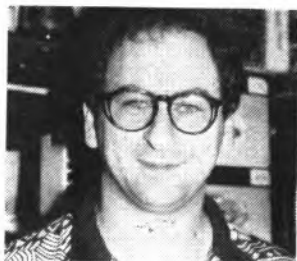

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

Bartomeu Nadal (Tomeus). És ben injust! Aquesta gent que comanda ens fa la befa. Hem de votar UM, un partit de dretes que defensa Mallorca.

Andreu Galmés (Bar Marina). És una putada que ens fan els forasters. D'això, en té la culpa en Canyelles, i en Gabaldón també. Que se'n vagin a Múrcia. Hem de votar partits mallorquins si volem estar bé.

Juan Martínez (botiguer). És molt injust. Jo som d'Albacete i m'enprenyaria molt si allà totes les emissores i diaris fossin en català i cap en castellà. El PP i el PSOE no en posaran mai, d'emissores i diaris en català. Hem de votar partits nacionals mallorquins.

Antoni Bonet (botiguer). Això no va bé. Mentre no votem partits mallorquins com UM, ERC o PSM, tendrem les coses en foraster.

Margalida Nicolau (botiguera). És clar que és injust. Hem de votar partits mallorquins que mirin per nosaltres. El PP i el PSOE no són mallorquins.

Bernat Gelabert (Tele vídeo). Això és injust. Hem de votar partits mallorquins que defensin la llengua, la cultura i els doblers dels mallorquins.

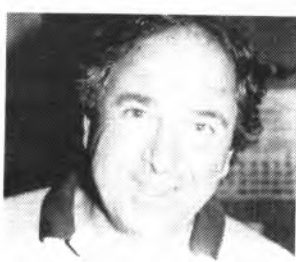
Miquel Forteza (Bibabo). Així no anam! Hi ha d'haver coses per a tothom, però també per als mallorquins! Hem de votar partits com UM, PSM o ERC i constituir un govern de mallorquins que estimin sa nostra Mallorqueta.

Francesc Mates (Soley). I ara que ho dius, és vera! També hi ha d'haver alguna cosa per als mallorquins. Haurem de votar Unió Mallorquina, que defensa lo nostro. El PP i el PSOE són partits espanyols que mai defensaran Mallorca.

Bartomeu Homar (botiguer). És injust. Tant el Govern balear com el Govern espanyol haurien de tenir més atencions amb nosaltres. Hem de votar partits nacionals mallorquins i canviar de govern com més prest millor.

Joan Mas (adroguer). Totalment injust. Aquests que comanden només estimem els mallorquins a l'hora de cobrar els impostos. Jo sempre vot el PSM.

Antònia Lliures (botiguera). És ben injust. Aquesta gent del PP no ens estima. Hem de votar partits mallorquins com ERC.

Paula Sureda (botiguera). Això és fatal. Aquesta gent del PP que comanda no estima gens els mallorquins. Jo sempre vot el PSM.

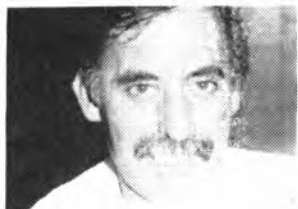
Catalina Pòu (botiguera). No hi ha dret! Aquesta gent que comanda no ens estima. Unió Mallorquina ens estima i l'hem de votar perquè pugui comandar.

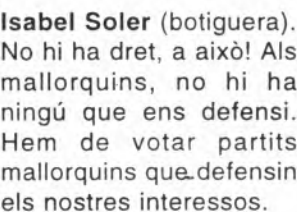
Mateu Miquel (Es Tai). Això és molt injust. Aquesta pregunta me ve molt de nou. La solució és votar partits mallorquins com ERC, PSM o UM.

Margalida Cortès (botiguera). És molt injust. Els mallorquins som tan persones com els forasters. Hem de votar els nostres, els partits mallorquins, perquè aquesta gent del PP no ens estima.

José Luis Muñoz (Grill Pepe's). Això és injust. Hem de votar partits mallorquins honrats que mirin per Mallorca.

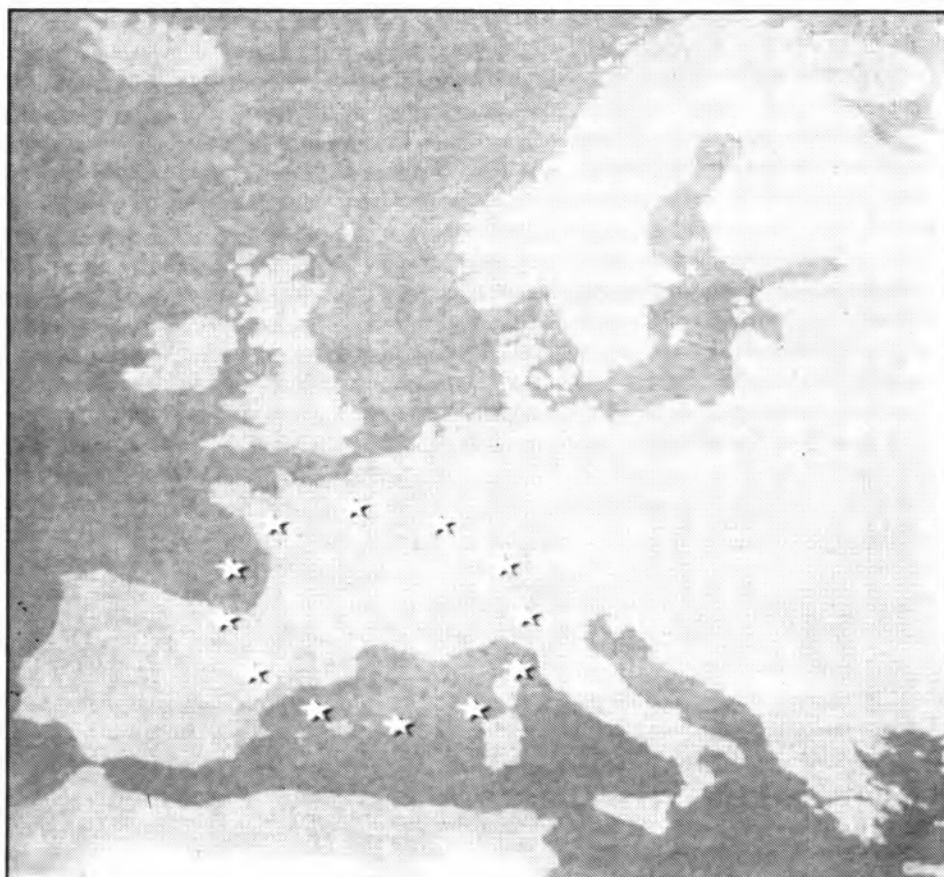

Isabel Soler (botiguera). No hi ha dret, a això! Als mallorquins, no hi ha ningú que ens defensi. Hem de votar partits mallorquins que defensin els nostres interessos.

Manuel Fernández (auxiliar apotecari). És injust. D'aquesta gent que comanda m'estim més no opinar. Jo sempre vot partits mallorquins, com el PSM o UM.

Miquel Febrer (lloguer de bicicletes). El Govern Balear ens dona allò que mereixem. Aquesta gent no vol que pensem. Hem de votar partits nacionalistes, que defensin Mallorca.

Europa unida, Catalunya unida

ERC

VOTEM ERC

RESTAURANT
Es Clàssic

Autèntica cuina mallorquina
Menjador privat.
Dinars d'empresa
C/. Metge Josep Darder, 21
Tlf.: 24 32 98. Ciutat

RESTAURANT S'HOSTALOT
Menú dies feiners 650 ptes. Cuina mallorquina.
Porcella rostida. Escaldums. Carn torrada.
Camí Vell de Sineu, km. 5. Tlf.: 42 87 12.
S'Hostalot

CHINA RESTAURANT
ORIENTAL

C/. Joaquín Verdaguer, 12
Arenal - Tel. 26 67 21
Palma de Mallorca
ESPAÑA

Restaurant
Ca's Carbone

Dimarts tancat

Ctra. Manacor, Km. 28 - Tel. 64 65 04 - 07230 Montuiri

SEMAR

EMBOTITS

EL BON GUST DE MALLORCA

Carrer Tomàs Montserrat, 6-8
Tel. 66 01 57 - LLUCMAJOR

Bar restaurant
Caldentey

Menjars casolans,
tapes variades
Carrer de
Manacor, 127.
Tlf.: 27 10 59.
Ciutat

La Mejillonera

JUAN Y MIGUEL
Carrer Nanses-Tlf. 490703
Just devora el Club Nàutic
de Can Pastilla

RESTAURANTE
Casa Jacinto

C/. Barranc, 20. Tlf.: 40 18 58. Gènova

BAR CENTRAL

Menjars, tapes variades
entrepans
Son especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/. Cardenal Rossell, 80
Tlf.: 26 10 39
Coll d'en Rabassa

BAR - RESTAURANTE
LA BANDEJA

Pollastre a l'ast, frit mallorquí, albergínies farcides, llengua amb tàpares... Menú a 700 ptes.
C/. Terral, 40.
Tlf. 26 87 84. S'Arenal de Mallorca.

Restaurant
Graella Merendero

Formatges, patés, amanides... Carns al pes.
Des de les 12 del migdia a les 3 de la matinada
C/. de la Garça, 14. Tlf. 26 32 32 - 26 68 05.
Can Pastilla

BINISALEM

Bar restaurant
CAN PEP DES PLA

A 80 metres de la carretera
Fàcil aparcament
Avinguda d'Antoni Morel, s/n.
Tlf. 51 13 95

MESON RESTAURANTE
bahía grande

Bodes, comunions, banquets.
C/. Admirall Moreno, s/n.
Tlf. 74 11 91.
Badia.

Restaurant Mesón
Ca na Lina

CUINA MALLORQUINA E INTERNACIONAL

C/. Amilcar, 14 - Telf: 49 27 64

S'ARENAL DE MALLORCA

RESTAURANTE
Ca Torre de S'Algo

ARRÒS BRUT • PORCELLA TORRADA • ESCALDUMS
CARXOFA FARCIDA DE BACALLÀ • ALBERGINIES FARCIDES
PISCINA • MARTES CERRADO
Amistat, 23 • Tel. 52 63 00 • SANT JOAN

Restaurant
Binicomprat

Banquets de negocis, noces i comunions.
Carretera de Manacor, km 21'70. Tlf 12 54 11

JOE'S BAR RESTAURANT

Peix fresc. Menú a 750 ptes.
Carrer Terral, 3. Tlf. 26 33 55
S'Arenal de Mallorca

RESTAURANT
SES COVES DE GENOVA

BACALLÀ AMB SANFAINA - MONGETES AMB BOTIFARRA -
VADELLA AMB BOLETS I ALTRES DELÍCIES DE LA
CUINA GIRONINA.
APARCAMENT PRIVAT
DILLUNS TANCAT

C/. Barranc, 45 Tlf. 40 23 87 GENOVA

MUSIC BAR LITA

Podeu passar la nit cantant en el karaoke i ballar al so de la música en viu d'en Fernando i en Manuel. També trobareu na Sònia i na Sherley.
Vos esperam a tots a partir de les 9'30 cada vespre
Carrer Virgili, 2. Can Pastilla

Llet del dia, llet pasteuritzada, llet amb cacau, suc de taronja.
Preu per preu, comprou productes mallorquins.
Demanau-los a la vostra botiga o supermercat habitual.
Hort de Can Sastre.
Tlfs. 26 38 14 - 49 11 51. Fax 491801

Els germans Rosselló són els nous propietaris de Meam si Torn, la botiga del carrer Ortega i Gasset, de Manacor, on es poden comprar bicicletes i posts de surf. Aquesta botiga, que ha estat ampliada, val la pena d'esser visitada pels esportistes de la comarca manacorina.

Una tasca i uns colors

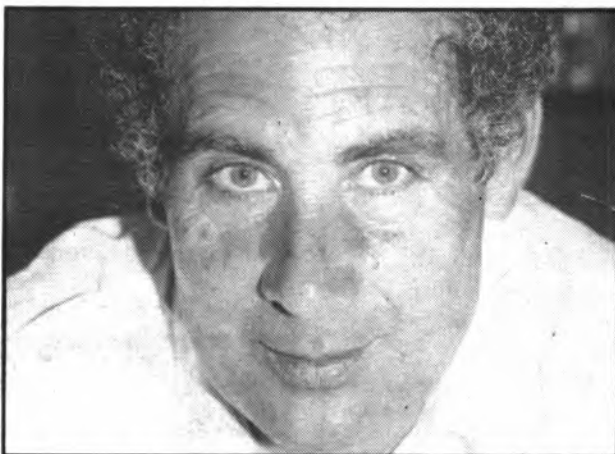
Ha estat l'aniversari, d'aquell zero a cinc gloriós, que a la darrera jornada, el Barça per quarta vegada, torna a esser de la Lliga, el gran campió.

Continua la golejada, i la festa bicolor, del seu "Blau Mediterrani", barrejat amb l'escalfor de la rojor sanguínia, que batega dins els nostres cors.

Tot això és estat possible, gràcies a dos grans factors: comptar amb lo millor d'Europa en qüestió d'entrenador, ell s'anomena Johan Cruyff, "el Tulipa Meravellós", i a l'afecció Culera, que del món és la millor. **En Vicenç de son Rapinya**

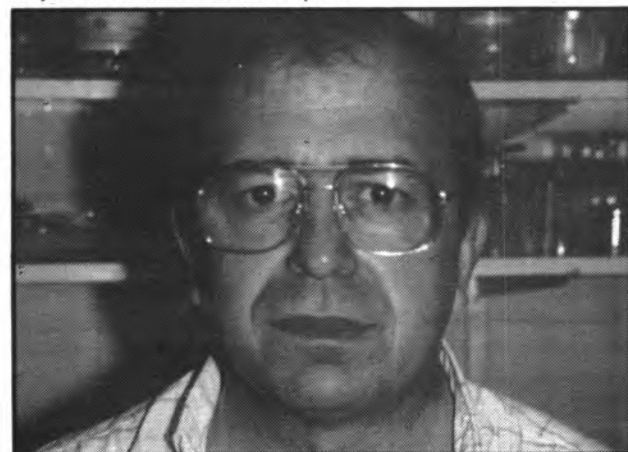
Part de la banda de música de Sant Llorenç des Cardassar. Està composta per una setantena de músics, la majoria joves. Participa a les festes del poble i a les de Cala Millor. També surt a fora poble, mitjançant la paga. *Foto Lis*

En Liberato Gómez és l'amo del Restaurant J. L., de sa Coma. Cuina i serveix la paella valenciana, les sopes mallorquines, les costelles a la planxa i altres coses bones de la nostra cuina. Les taules d'aquest restaurant tenen mapes d'Espanya i d'Europa, de manera que mentre menjau podeu estudiar geografia. El menú del dia, cafè inclòs, val 700 ptes.

En Joan Bennàsser és l'amo del restaurant Siroco, del Port de Manacor. Serveix peix fresc, paelles i fideuades. El preu mitjà a la carta és de 2.500 ptes.

En Josep Boter és un dels amos de la Pizzeria Salvador, del Port de Manacor. Serveix pizzas, pastes italianes i cuina mallorquina. Un bon lloc on es pot menjar per un milenar de pessetes.

Cafeteria Restaurant

J. L.

Avda. Las Palmeras, 144. Tlf 81 08 25
Sa Coma

ESPECIALIDAD EN
PLATOS TÍPICOS MALLORQUINES
TAPAS VARIADAS
PAMBOLIERA ABIERTO
SA TAVERNA TODOS
DES PORT LOS DÍAS
C/ Mar, 25 PORTO CRISTO
Tel. 82 08 25 Mallorca

CA'N GORRIÓ
VENDA I ESMOLAT D'EINES DE FUSTERIA
Avda. Mossèn Alcover, 28
Teléfono 55 29 73 07500 MANACOR

Meravelles
Fuguetes

c/. Major, 10
Tel. 84 36 82
07500 Manacor

Vota
Per l'Europa
de les Nacions

zoldos
FRAU
Carrer de Manacor, 121 C.
Tel.: 27 85 18.
07007 Palma de Mallorca

MOLT FRED
Reparacions de rentadores, frigorífics, aire
condicionat, maquinària d'hosteleria...
Carrer de Cannes, 34. Tlfs 74 33 02 - 74 16 74
S'Arenal de Mallorca

 Automòbils
PLA DE NA TESA
Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12. Tel. i Fax. 600445
Pla de na Tesa.

meam si torn
bicicletes & surf
c/. ortega i gasset, 4 • tel. i fax 55 18 85 07500 - manacor

ELS MIRACLES D'EN
JAUME JOAN BOVER!
Les mans que curen
Donam massages
biomagnètics a deportistes
C/. Joan Alcover, 10, entresol
Tlf.: 46 44 00. Ciutat de Mallorca

EUROphoto
BALEARES S.L.
* Revelats de fotos en 1 hora
* Pòsters i ampliacions
* Duratrans
* Fotos d'estiu
* Fotos de carnet i passaport
* Venda de càmeres i accessoris
C/. Perla 2 i Berlín, 2
07600 s'Arenal de Mallorca
Tlfs. 49 13 04 - 49 13 14. Fax 491317

PETITS ANUNCIS

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Pedreres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat. Cada paraula, 20 pessetes.

BORSA INMOBILIÀRIA

PARTICULAR ven àtic al carrer General Riera. Una habitació doble, menjador, bany, entrada ampla, cuina fusta del nord, terrassa convertible en saló, gas ciutat, porta blindada, terrassa. 5.000.000 ptes. Tlf. 639262.

Venc solar a la urbanització sa Torre. Situat quasi a primera línia, vista a la mar, 1.292 m². Preu interessant. Tel. 42 89 46

VENC pis 2 dormitoris, devora el club nàutic de s'Arenal, lluminós, en perfecte estat, particular. 6.500.000 ptes. negociables. Telefonau de 17 a 20 hores al 77 15 16. Demanau per na Francisca.

S'Arenal, particular venc pis; 2 dormitoris, prop del Club Nàutic, en perfecte estat i molt lluminós. Vingui a visitar-lo i es convencerà. Preu 7.500.000 ptes. Tel. 264259.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Es traspasa la Gelateria-Cafè Tony, al carrer de sant Cristòfol de s'Arenal. Lloguer 53.000 ptes. Tel. 265014.

Llogaria apartament o xalet, temporada d'estiu, vora la mar. Zona tranquil·la entre Cala Santanyí i Cala Llombards. Bon preu. Tel. 653362. Migdies o vespres.

S'ARENAL, apartament de 70 m², 1 dormitori, cuina moblada amb barra americana, sala-menjador, 2 banys, totalment moblat. Preu 3.700.000 ptes. Joan Oliver, tel 12 02 57.

S'Arenal; lloguer pis de 2 dormitoris, sala-menjador, cuina amb electrodomèstics, 1 bany, terrassa, 43.000 ptes comunitat inclosa. Mir 26 33 96 (1860).

Sant Joan, es ven casa en perfecte estat de conservació; 4 habitacions, cuina, bany, sala-menjador, sala, corral amb cisterna. Tel. 29 60 95 i 56 00 24. Joan-Lluís Gayà.

Venc o canvi solar a la carretera a cas Saboner de Palma Nova per deu milions de pessetes. Tel. 131471.

Venc sobreàtic al carrer Joan Muntaner Bujosa, 45-6, a la zona de la Policlínica. Dues terrasses, estudi i garatge, bona situació. El pots veure de dilluns a divendres de 4 a 7. Deman vuit milions i mig de pessetes.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel 26 12 55.

CALA GAMBA, planta baixa, 3 dormitoris, sala amb xemeneia, 2 banys. 16.800.000. Api Pascual. Tel. 45 85 11.

Es lloga el restaurant Can Bono, de Felanitx. Tel. 580588.

LLOG pis moblat a l'avinguda Argentina. 190 m². 4 cambres, terrasses, menjador amb xemeneia. Ideal per a compartir. 70.000 ptes. Tel. 792490

Lloc d'aparcament devora l'ambulatori de S'Arenal. Tel. 469610.

Traspàs hamburgueseria a Cala Bona en ple funcionament. Dos milions de pessetes, lloguer trenta-cinc mil. Tel. 586582.

S'ARENAL, venc pis, 3 habitacions, bany, cuina, dues terrasses... A la zona de la plaça de les verdures. Tel. 263674.

Bonic terreny a Llucmajor (Camí d'Alicanti). Cantó 11 m. caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat, llum i telèfon. Tel. 450994. Preu a convenir.

S'ARENAL, àtic 4t pis, 2a línia, 2 dormitoris, bany, sala-menjador amb terrassa, cuina moblada. 5.800.000. Tel. 20 00 07.

Venc pis, 140 m², 4 dormitoris, dues sales de bany, tot ben moblat, menjador 38 m². Garatge per dos cotxes i dues motos. Tot per 12.900.000 ptes. Tel. 262015.

COLL D'EN RABASSA, pisos de Protecció Oficial, en construcció, 3 dormitoris, bany, saló-menjador, cuina terrassa, aparcament. Preu 8.200.000 ptes. Entrada 1.000.000. Tel 20 34 11.

Cala Pi, venc solar de 1.246 m². S'hi poden construir 2 xalets adossats. Aigua, llum i tots els serveis. Preu 4.500.000 ptes, tres anys de facilitats. Tel 54 02 63.

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. 8.000.000 de pessetes. Tel. 295820.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urbanització Galatzó. Tel. 671419.

Venc àtic a General Riera. Un dormitori, vestidor, bany complet, saló-menjador, terrassa amb portes corredisses, cuina per estrenar amb fusta de nord. Preu 5.500.000 ptes. Tel. 639181, Bàrbara.

PERRUQUERIES

Perruqueria Pep Unix. Carretera de Llucmajor, 204. Tel. 742825. S'Arenal-jassà.

BLANCA Perruquera. Gran i General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

Perruqueria de senyors Paco. Carrer Virgili, 1. Tel. 908-534746. Can Pastilla.

ANIMALS DE COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'00-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

L'ESTEL de Mallorca
Telèfon: 265005

VENDES

Venc motor fora borda, nou un Johnson de 14 cavalls. 150.000 ptes. Tel. 546540.

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres d'espessor amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 79 49 03.

Venc motor "Mercuri", foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tels. 753033 i 755460.

Venc una taula escriptori, blanca, de fòrmica nova. Ideal per una habitació d'una nina o nin. 5.000 Ptes, i en val 10.000. Demanar per Malena, tel. 41 05 42.

Gran oportunitat: es ven ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu a negociar. Tel. 27 79 90, Marga.

Venc els llibres de la col·lecció "Espacio i tiempo" de Fernando Jiménez del Oso sense emprar. Tel. 243742.

Venc Compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel 42 76 47.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 53 44 55, o bé veniu Pollença, a "La Punta", cra. del Port.

Venc grup Electrògen dièsel, 3 Kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, perfecte estat. Tel 59 16 33

Dancing the Dream. Fans de Michael Jackson. Si vols aconseguir material i informació i vols col·laborar en activitats i projectes entorn d'en Michael, demana per na Kati. Tel. 603096-795071.

Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, bon estat i preu raonable. Tel. 491372.

M'interessa comprar les tapes dels setze toms de l'"Enciclopedia Estudiantil" que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc contestador automàtic, marca Sanyo. Tel. 264 259.

PERSONALS

Administrativa de 30 anys. Cerc amics per a excursions i altres activitats (cinema, prendre un cafè, fer esport, etc). Amistat sana i sincera. Apartat de correus de Palma 1792.

Cerc al·lota que sia fan d'en Michael Jackson. Crida'm al telèfon 820816 els vespres i demana per en Miquel.

Estrangera, moreneta, simpàtica, carinyosa, traductora, aficionada a l'esport, ball i demés. Vull formar parella o matrimoni amb senyor de 36 a 46 anys, sense mal vicis. Tel. 710087.

Viudo de 58 anys, educat, amb casa, cotxe, ingressos elevats. Desitjo trobar senyora. Tel. 710087.

Propietària tenda de comestibles, elevats ingressos, pis, casa rústica. Estic tota sola, ho veig l'alegria de la vida. Vull fer una llar amb un home de fins a 60 anys. Tel. 206979.

Fadrina, aficionada a la música i a la pintura, feina fixa. Vull conèixer jove de 20 a 26 anys amb similars gusts per a sortir junts. Tel. 721494.

Cuiner de 39 anys, fadrí, de bona presència. Vull conèixer al·lota de 25 a 30 anys. Som sincer, no m'importa l'estat civil. Crida'm al 206979.

Estrangera de 59 anys, 182 d'estatura i 73 quilos de pes. Atractiva i dinàmica. Practic l'esport. Cerc senyor alt i bo que tingui cotxe. Tel. 721494.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A

L'ESTEL de Mallorca

Nom:
Cognom:

D.N.I.

TELF:

ATENCIÓ

—Escriu un sol anunci per cupó.
—Usau lletres majúscules.
—Escriu dins el requadre el text.

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
S'ARENAL DE MALLORCA: Camí de les Pedreres, 132 — 07600 — SES CADENES DE S'ARENAL

PER IL·LUMINAR LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA NYEGOS
Jaume Balmes, 45
Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

Vota Per l'Europa de les Nacions

PETITS ANUNCIS

Senyora 66 anys, separada, un fill, tenc cotxe, sense problemes. Desig conèixer senyor educat i sincer, a qui agradi passejar, conversar. Tel. 710087.

Fadrineta 29 anys, som funcionària. Desig conèixer home fins als 35 anys, educat, formal i simpàtic per finalitats serioses. Tel. 721494.

Al-lota de 26 anys, alta, simpàtica, de bon veure, culta. Vull conèixer jove bon al-lot, feiner per a sortir-hi i amb fins formals i seriosos. Cridau-me al 710087.

Cap de vendes, 26 anys, garrida, fadrina, atractiva i carinyosa. Desig conèixer jove alt, simpàtic, educat, seriós i alegre, per relacions serioses. Tel. 721494.

Funcionari, alt càrrec de Múrcia resident a Ciutat de Mallorca. Tenc estudis superiors, cotxe, estalvis, 39 anys i un gran esdevenidor. Senyoreta per amistat i casament. Tel. 710087.

Cuïnera, 61 anys, activa, parenc més jove, 159 d'estatura, grasseta, ulls color de la mar. M'agraden les reunions entre amics, cerc senyor similar. Tel. 721494.

Funcionari alt càrrec, 320.000 mensuals, apartament propi, moto, cotxe, atractiu, elegant. Senyora o senyoreta que vulgui casar-se o amistat sincera. Crida'm al 710087.

Viuda 34 anys, vida acomodada, esdevenidor resolt. No tenc fills, professió immillorable, pis i cotxe propis, negocis a la península. Senyor culte interessat a conèixer-me. Fins matrimonials. Tel. 721494.

Fadrineta de 20 anys, visc tota sola, som comptable. M'agraden els viatges i els esports. M'agradaria contactar amb jove de 30-32 anys, educat, intel·ligent i amorós. Tel. 711494.

Fadrina de 34 anys, sabateria pròpia, molts de doblers, som propietària de finques. Estudis normals. Desig conèixer senyor de bona salut, feiner i formal. Tel. 710087.

Jove de bona casa, amorós i bo, 34 anys, bona salut i molt d'amor per dar-te. Telefona'm si estàs interessada per formar parella. Tel. 710087.

Fadrina de 32 anys, alta, bona presència, estudis, bona feina. Vull conèixer jove fins als 35 anys que sia alt, educat i treballador per a relacions serioses. Tel. 721494.

Cuïnera de 34 anys, alta, morena, ben garrida. Desig conèixer home d'una quarantena d'anys que sia bo i treballador per formar una llar. Tel. 710087.

Fadrineta, aficionada a la música, estudis universitaris, feina fitxa. Desig conèixer home que sia sincer i responsable, de 38 a 45 anys per a formar parella. Tel. 721494.

Senyora de 48 anys, divorciada, bona situació econòmica, amb estudis. Desig conèixer senyor bo, sincer, formal. Tel. 710087.

Mestre d'escola, 47 anys, fadrina, aspecte juvenil. Estic interessada per conèixer senyor culte i de bon caràcter, m'és igual el seu estat civil. L'interessat pot cridar al 710087.

Empleat de banca de 30 anys. Som fadrí, alt, tenc cotxe i casa. Vull conèixer al-lota amorosa, bona i educada per a relacions serioses. Tel. 721494.

Secretaria, 32 anys, necessit carinyo, cerc senyor bon al·lot de fins a 45 anys, la resta no importa, som dolça, afectuosa, senzilla, de moment amistat, després fins matrimonials. Tel. 710087.

N'Aina i na Maria, dues inquieres de 16 anys, volen correspondència amb al·lots de la comarca. Escriure al carrer Fra Torrens, 75 Inca.

Tinc 28 anys i em sento bastant sol. M'agradaria trobar un amic amb qui anar al cinema, conversar i intercanviar idees. Sóc persona senzilla, només puc oferir una bona amistat. Apartat 892-07080 Ciutat.

Fadrinango de 60 anys, amorós, bona presència, vida resolta. Me trob sol i vull conèixer una senyora de bon cor per a finalitats formals. Tel. 710087.

Divorciada de 30 anys, sense fills, cotxe xalet. La vida és curta com un somni i cal aprofitar-la. Vull conèixer home net, comprensiu i amorós. Tel. 710087.

Puericultora de 32 anys, 175 d'estatura. Som ben atractiva, agradable i imaginativa. Vull conèixer home per amistat i casar-nos. Tel. 721494.

Divorciat amb un fill. Bona posició econòmica i social. Practic karate i altres esports. Tenc pis i xalet a zona turística. Me trob tot sol i el meu fill desitja una mare. Telefona'm al 710087.

Viuda de 58 anys, 184 d'estatura, estic prima, tenc estudis. Vull conèixer senyor de 45/69 anys per a relacions serioses. Tel. 721494.

Divorciada de 40 anys. Natural i veïna de Ciutat de Mallorca. Faig feina a la ràdio, 170 d'estatura i de complexió prima. Tenc pis, estudis i 100.000 ptes al mes. Vull amistat seriosa amb senyor alt, fidel i respectable. Tel. 710087.

Senyor amb negoci propi, atractiu i prim. M'agrada la pintura i l'escultura. Senyora similar que desitgi la meua amistat. Tel. 710087.

Si estau totsols, veniu i trobareu parella. Gran Prix Master a la qualitat Europea. Tlf.: 72 14 94

Al-lota de 25 anys molt atractiva desitja conèixer fadrí fins als 30 anys que sia feiner i sense vicis. Tel. 721494.

Administratiu de 25 anys, culte i atractiu amb inquietuds artístiques. Vull conèixer al-lota atractiva i que sia alta. Tel. 710087.

Professora fadrina de 40 anys. Morena, alta i prima. Vull conèixer home culte i agradable, sense vicis per a relacions serioses. Tel. 721494.

GASTRONOMIA

XINA ORIENTAL. Menjars i begudes xineses. Carrer de Joaquim Verdagué, 12. Tel. 266721, S'Arenal.

Restaurant Ca Na Lina. Tenim una carta ben assortida i un menú a 800 ptes. C/ Amílcar, 14. Tel. 492764. S'Arenal

Restaurant Soley. Arrossos i menjar italià. C/ Gran i Gral. Consell, 8 (davant el Club Nàutic). Tel. 267025. S'Arenal.

RESTAURANT DELFIN DORADO. Paelles, graellades de carn i de peix. Mení a 700 ptes. Joan d'Àustria, 13 Tel. 741095. Badia.

BAR RESTAURANTE ANDREU. Cuina variada i tapes. Sopars deportius i de companyia. Carrer de la Grua, 6 - Ca'n Pastilla.

SERVEIS PROFESSIONALS

Tallers Vidal. Dièssel i gasolina. Carretera de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·lari.

Reparacions de TV - Vídeos - Audio - Antenes TV. Tel. 753580

BUGADERIA Super Clean, rentam en sec i amb iagua, mantes, cobertors i tota la resta. C/ de sant Antoni de la Platja, 8 - Can Pastilla. 260370.

TINTORERIA CALTOR. Netetja de catifes, mantes, cortines, cobertors i tota classe de peces de vestir. Carrer Torrent, 9 - S'Arenal. Tel. 265447.

Al-lota jove s'ofereix per fer feines al port de Manacor. Tel. 820501.

PLANXISTERIA, pintura, mecànica. Taller "SAN FRANCISCO". Camí de Son Fangos. Tel. 490314 - Es Pil·lari.

Jove que fa feina els matins, cerca feina pels horabaixes. Tel. 297067.

PNEUMATICS SON FERRIOL, equilibrats de rodes, canvi de rodes i pegats, alineació de direccions assistida per ordinador. Avinguda del Cid, 73. tel. 42 75 53 Son Ferriol.

BUGADERIA OLIMPIA. Servei a hotels i Restaurants. Rentat de roba a particulars. C/ Titus Livi, 10. Tel. 262960 Can Pastilla.

Botiga i pastisseria Ca'n Manresa. Carrer Fàbrica, 19. Palma. Tel. 731631. «La qualitat per damunt de tot».

BUGADERIA LLITERMA. Autoservei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. Carrer Virgili, 17. Tel. 26 63 31. Can Pastilla.

ZEN-SHIATSU, teràpia manual energètica basada en la medicina xinesa per mantenir la salut, augmentar el benestar i enfortir tots els sentits. Ideal per combatre l'estrès, les depressions i qualsevol desequilibri físic, emotiu, mental o espiritual. Tel. 264259.

FONTANERIA, gas, calefacció i electricitat. Instal·lacions CE. JU. Avinguda del Cid s/n Tel. 427992 Son Ferriol.

Persona cerca feina per fer a casa; mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 29 70 67.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines coixins etc... Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

TELEVISORS, vídeos, radio-cassettes, arreglam. ELECTRONICA J. GARCIES. Carrer Francesc Frontera, 10. Tel. 264335 - Coll d'En Rabassa.

Senyora de 46 anys, s'ofereix per guardar ancians o malalts. Tel. 263227.

GABINET DE PSICOLOGIA: Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193

BORSA DEL MOTOR

Venc cotxe Renault 5 GTL PM-L, per 110.000 ptes. Tel. 741388.

SI DESITJA UN COTXE nou de la nostra gamma, vingui i en parlarem. AGENCIA OFICIAL RENAULT. Tel. 413867 - Son Ferriol.

Venc cotxe Renault 5 GTL, M-4623L per 125.000 ptes. Tel. 741388.

ENSENYANCES

Professora d'espanyol s'ofereix per fer classes a acadèmia o per fer classes a particulars. Tel. 721884.

Universitària fa classes de repàs, d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Cursos d'expressió corporal 1994. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 pessetes l'hora. Tel. 243742.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Ap. 1022 Castelló 12005. Tel. 964-207607 (secció d'ensenyament).

L'ESTEL

de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom: .....

Carrer: .....

..... D.P. ....

Població: ..... Tel.: .....

M'interessa una subscripció:

☐ SEMESTRAL 1.500 PTS

Rebut domiciliari a un banc

Banc: .....

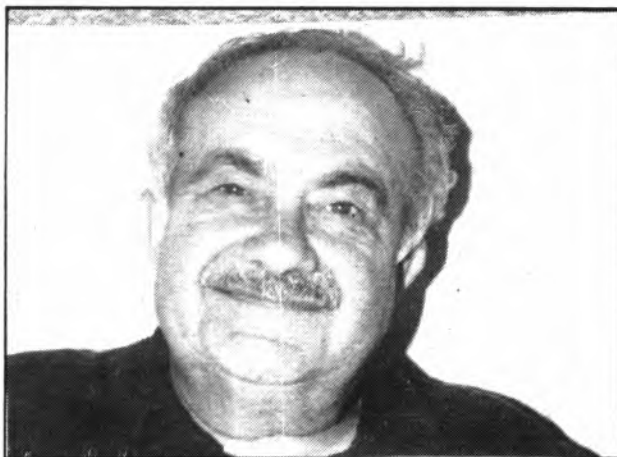
Direcció: .....

N.º entitat: ..... N.º suc.: .....

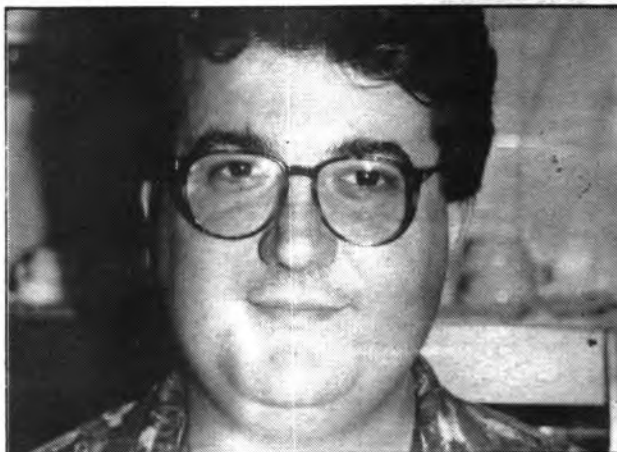
Compte n.º: .....

Firma

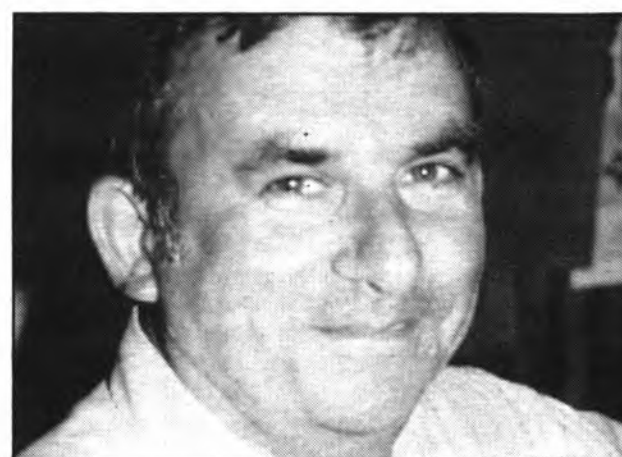
Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Camí de les Pedreres, 30 - S'Arenal

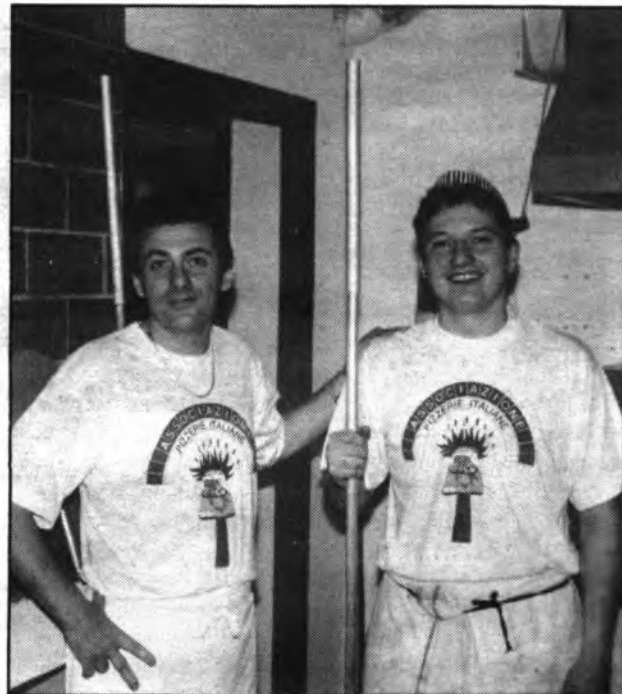
En Bernat Mac és l'amo de la pizzeria Platja, del Port de Manacor. Serveix pizzes, pastes italianes i arròs brut. Un bon lloc a la vorera de mar on es pot menjar per un milenar de pessetes.

En Jaume Planes és l'amo d'una pamboliera que es diu Sa Taverna des Port. A més de pa amb oli, fa caragols amb fonoll, frit de matances i altres coses bones. Fa menús a 700 ptes.

En Miquel Horrach és l'amo del restaurant Can Martí, del Port de Manacor. Serveix el conill amb ceba, els colomins amb col, la porcella rostida i moltes altres especialitats de la cuina mallorquina. Serveix menús a 700 ptes.

Giovanni Apuzzo és l'amo i en Maximo Leocatta és l'ajudant de la pizzeria Mamma Rossa, del Port de Manacor. Serveixen carns fresques, pizzes i pastes italianes. Un lloc on es pot menjar per unes 1.500 ptes.

Josep-LLuís Castro és el cuiner del restaurant Godi, del Port de Manacor. El cuinat de mongetes i l'arròs brut són les especialitats de la casa. El menú val 1.200 ptes.

Jaume Riera és l'amo del Restaurant Olímpic, de s'Illot. Serveix les paelles valencianes, el mè rostit al forn, les albergínies farcides de peix, la fritada... A la carta s'hi pot menjar per 1.500 pessetes, el menú del dia en val 1.200.

La família March és la propietària del restaurant del mateix nom que està al carrer València, de Manacor. Fan cuina mallorquina. La porcella rostida, l'arròs brut i les albergínies farcides són alguns dels plats que recomanen. A la carta s'hi pot menjar per unes 1.500 pessetes, el menú en val 750.

**Restaurant
Maracaibo**
Tapes i cuina
mallorquina. Menú diari.
C/. Can Pastilla, 57.
Tlf 26 30 17. Can Pastilla

**Perruqueria
Cati**
Trenta anys al servei de
les senyores del Port.
Carrer Sureda, 18.
Tlf 82 02 04
Port de Manacor

MATERIALS PEL LA CONSTRUCCIÓ

CAN MARÍ

Carretera de Manacor, 403 - Davant la gasolinera - Telf. 42 83 00 -
SON FERRIOL. DISSABTES DEMATÍ OBERT.